

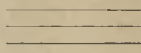

TOWARZYSTWO OPIEKI **=====**
NAD ZABYTKAMI PRZESZŁOŚCI

1909

===== WARSZAWA
Nowy-Świat 41. Tel. 99-88.

SPRAWOZDANIE
Towarzystwa opieki
nad zabytkami przeszłości
w WARSZAWIE

1909

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEK-▲
80-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

Tłocznia Wł. Łazarskiego, Marszałkowska 114
WARSZAWA 1910

20.692

Po odbytych w d. 17 Marca r. z. Ogólnem Zebraniu członków Czynnych w celu uzupełnienia wakujących miejsc w składzie Zarządu, oraz po Walnem Zgromadzeniu wszystkich Członków, Zarząd, stosownie do wymagań Ustawy, na pierwszym posiedzeniu swoim ukonstytuował prezydyum drogą wyborów. Następnie, omawiając program najbliższych swoich czynności, w roku sprawozdawczym postawił na pierwszym miejscu:

1. Zorganizowanie konferencji konserwatorskiej.
2. Podjęcie starań o zabezpieczenie losu kompleksowi zabudowań poklasztornych w Sulejowie (gub. Piotrkowskiej).

Poważny pod względem ilościowym i jakościowym zakres spraw, jaki objęła dwuletnia praktyczna działalność Towarzystwa, wzbudził wiele kwestyi, które, dotycząc teoretycznej strony pracy konserwatorskiej, nasunęły konieczność specjalnego ich omówienia oraz ustalenia zasad obowiązujących. Bo aczkolwiek każde niemal poszczególne zadanie konserwacji zabytków wymaga rozwiązania specjalnego i dla nie dających się z góry przewidzieć komplikacji może się uchylać z pod pewnej przyjętej zasady, ustalenie jednak takiej zasady jest nieodzowne w tych kwestyach ogólnych, które mogą być różnie rozumiane i tłumaczone, o tyle zaś są ważne, że stają się zawsze punktem wyjścia w zadecydowaniu środków i sposobów, jakie należy stosować przy praktycznem załatwieniu rzeczy. Samo np. określenie różnicy i wzajemnego stosunku konserwacji i restauracji przedstawia już pole dla wątpliwości i różnicy zdań. Tem silniej zaś one będą się zaznaczały, im silniej życie, mnożące swoje potrzeby, wymagania i wa-

runki, będzie żądało na rzecz ich koncesyi od idealnie pojmowanych zadań konserwatorskich. Zadania te łączą w sobie przytem cały szereg innych kwestyi, np. technicznych, które narzuca postęp i rozwój techniki, domagając się ze swej strony postępu i ulepszeń również w pracy konserwatorskiej, co stawia konserwatora wobec wątpliwości, czy i o ile wolno mu stosować zdobycze nowe techniki do rzeczy starych.

Te i tym podobne zagadnienia, z uwagi na ich ważność i na odpowiedzialność moralną za skutki ich rozwiązania, mogą być rozstrzygane jedynie głosem zbiorowym jaknajliczniejszego grona specjalistów, obeznanych z ogólnym charakterem posiadanych przez kraj zabytków, z historyczną ich treścią i z naukowym znaczeniem.

Z powyższego założenia wychodząc, Zarząd postanowił zorganizować specjalną *konferencyę* z udziałem zaproszonych imiennie specjalistów z innych zakordonowanych dzielnic w celu rozważenia zebranego w drodze doświadczenia materiału i powzięcia odnośnych uchwał w przedmiocie zasadniczych praw i obowiązków. Życzliwość i gorliwość dla sprawy, z jakimi zaproszeni przyjęli odezwy Zarządu, pozwoliły mu urzeczywistnić postanowienie i obradom, odbytym w dn. 8, 9 i 10 Maja, zapewniły pożądane, owocne wyniki w formie uchwał, poniżej wyszczególnionych.

W obradach uczestniczyli zaproszeni pp.: Maryan Sookołowski, profesor Uniw. Jagiell., Sławomir Odrzywolski, Władysław Ekielski, Tadeusz Stryjeński, Alfred Broniewski, Wincenty Rawski, Kazimierz Wyczyński, Alfred Zacharjewicz, Roger Sławski, Seweryn Houwalt i A. Gravier, — architekci, oraz pp. Franciszek Klein, Nikodem Pajzderski, historycy sztuki i redaktor „Architekta“ Jerzy Warchałowski; nadto miejscowi członkowie Towarzystwa Opieki nad zabytkami pp.: Zygmunt Gloger, prezes, Władysław Marconi i Konstanty Wojciechowski, jego zastępcy, Kazimierz Broniewski, sekretarz, oraz pp. Dziekoński Józef, Jabłoński Władysław, Kalinowski Zdzisław, Lisiecki Julian, Mączyński Zdzisław, Panczakiewicz L., Piotrowski Wiktor, Przybylski Czesław, Skórewicz Kazimierz, Sosnowski Oskar, Strzałecki Antoni, Szanior Tadeusz, Sztifelman H., Szyller Stefan, Trojanowski Edward, Wiśniowski Teofil i Wojciechowski Jarosław.

Zebrani, zaprosiwszy jednogłośnie na przewodniczącego profesora p. M. Sokołowskiego, który powołał na sekretarzy pp. N. Pajzderskiego i K. Broniewskiego, przyjęli następujący program obrad:

1) Konserwacja zabytków i jej stosunek do restauracji.

2) Restauracja zabytków: *a)* w jakim stopniu i w jakich okolicznościach można oczyszczać i uwalniać zabytki od naleciałości epok późniejszych; *b)* czy i o ile dopuszczalne są przeróbki, mające na celu ulepszenia natury technicznej, jak np. powiększenie kościołów i budynków świeckich, zasklepianie kościołów pułapowych, stosowanie nowych materiałów i konstrukcyj.

3) Konserwacja i restauracja zabytków rzeźby i malarstwa.

4) Kwestya spisu zabytków.

5) Kwestya archiwum fotograficznego.

6) Nawiązanie stałego kontaktu między instytucjami konserwatorskimi.

7) Oznaczenie terminu następnej konferencji konserwatorskiej.

8) Referat p. F. Kleina o kościołach barokowych w Warszawie.

9) Wniosek prof. Sokołowskiego: utworzenie Sekcji archiwalnej.

Profesor Sokołowski, zwróciwszy uwagę w zagajeniu swoim na zasadniczą różnicę, zachodzącą między konserwacją a restauracją, z których ostatnia pozbawiła nasz kraj tylu cennych zabytków, tych pierwszorzędnej wagi dokumentów życia kulturalnego, wysunął jako pierwszy punkt obrad: obmyślenie środków, zapobiegających dalszemu niszczeniu zabytków.

W tym celu zgromadzeni na podstawie referatu p. Skórewicza przyjęli następujące uchwały:

I. Rozwinąć działalność jak najszerszą tylko w kierunku konserwacji, aby przy niewielkich kosztach zachować jak największą ilość zabytków, przyczem, przystępując do konserwacji zabytku, należy:

a) zbadać jego stan obecny i przyczynę uszkodzeń.

b) wygotować dokładne zdjęcia rysunkowe, opis, fotografie całości i części, oraz, o ile możność pozwoli, i historję zabytku.

- c) wystosować projekt i kosztorys konserwacji.
- d) ograniczać się w konserwacji do prostej naprawy i wymiany uszkodzonych części na nowe, o ile to jest niezbędne dla utrzymania całości zabytku.

UWAGA. O ile wymienione części posiadają wartość naukową, artystyczną lub historyczną, należy je zachować w muzeum.

II. Przy restauracji zabytków należy prócz wyżej wymienionych punktów uwzględnić:

a) Forma zabytku winna być zachowana bez względu na różnorodność zawartych w nim stylów.

b) Przybudówki i naleciałości późniejsze mogą być usunięte, o ile nie przedstawiają wartości historyczno-artystycznej.

c) Usuwanie wszelkich dodatków i naleciałości może być dokonywane jedynie za zgodą specjalnie wydelegowanej komisji konserwatorskiej.

d) Restauracja winna przystosować się do charakteru zabytku materiałem i techniką. Większe restauracje należy uwidocznić tablicą z odpowiednim napisem.

II^a. Zmiana materiału lub konstrukcyjnych części może nastąpić tylko wyjątkowo za decyzją konserwatorów.

II^b. Gdy zachodzi potrzeba dobudowania do starożytności nowej części, nie należy wymagać, aby ta dobudowa była wykonana w stylu całości lub części dawnego zabytku. Charakter jej zależeć będzie od talentu i pomysłowości artysty, którego projekt winien również uzyskać aprobatę specjalnej komisji konserwatorskiej.

Po ustaleniu powyższych ogólnych zasad konserwacji zgromadzeni przeszli do rozpatrzenia referatu p. Kazimierza Wyczyńskiego, który miał za zadanie szczegółowe omówienie najważniejszych i najtypowszych momentów restauracji, zwłaszcza zabytków architektonicznych.

Przyjmując za zasadę, że wszystkie punkty, poruszone w referacie p. Wyczyńskiego, w przypadkach ważniejszych winny być każdorazowo decydowane przez gremium konserwatorskie, zebrani przyjęli następujące postanowienia:

1) W fundamentach wolno jest zastosować wszelkie nowoczesne materiały i technikę, o ile nie dzieje się

to z krzywdą i uszczerbkiem dla charakteru wnętr architektonicznych (piwnice, krypty i t. p.).

2) Posadzki, stanowiące jakkolwiek charakterystykę artystyczną zabytku, powinny być nawet w razie niejednorodności użytego w nich materiału zachowane.

3) Przy budowlach drewnianych należy części zepsute wymienić.

4) Wnętrza, o ile zostało artystycznie przerobione w czasach późniejszych, nie należy przywracać do pierwotnego stanu.

5) Stan aktualny drzwi, okien lub sprzętów, chociażby częściowo zmienionych, należy zachować.

6) Nowe sprzęty kościelne nie powinny być koniecznie zastosowywane do form sprzętostwa epok minionych.

7) Sprzęty kościelne drewniane (ołtarze, stalle, konfesjonały, ławki), jak również pomniki kamienne, o ile nie zachodzi konieczność, konserwować należy bez przesuwania ich ze swojego miejsca.

UWAGA. Wobec ważności sprawy stosowania środków technicznych konserwacji postanowiono zwrócić się z apelem do wszystkich czynników zainteresowanych, aby wszelkie doświadczenia w tym kierunku gromadziły w postaci przepisów dla powszechnego użytku. W ożywionej dyskusji nad tym przedmiotem poruszono kwestye: zabezpieczenia kamienia od wietrzenia, drzewa od toczenia przez robaki i budynku od wilgoci i objawiono życzenie korzystania ze wskazówek do tego celu odnośnych, które fachowe pisma zagraniczne od szeregu lat pomieszczają.

8) Dachy, które stanowią najbardziej integralną część zabytków architektonicznych, należy, o ile możliwości, tylko konserwować i wzmacniać.

9) Pokrycie dachu istniejące od szeregu lat, powinno być zachowane bez względu na to, czy dany materiał odpowiada tradycjom stylu.

10) Wszelkie zabytki kamienne winny być oczyszczone z olejnej farby lub nagromadzonej przez lata pobiałe.

11) Jeśli hełmowe nakrycia na wieżach nie posiadają charakteru jednolitego z całością budowli, nie należy ich do niego doprowadzać.

12) Jeśli ślady dawnych polichromii są niedostażne do odtworzenia ich, można wprowadzić polichromie nowe, przyjmując za zasadę, aby harmonizowały one z całością wnętrza kościelnego; przyczem należy zwrócić uwagę na charakter i stan tynku.

III. Zabytki rzeźby i malarstwa winny być w ścisłym znaczeniu słowa konserwowane, a nie uzupełniane. Przytem należy zwrócić baczną uwagę na to, aby te zabytki zabezpieczyć od wilgoci.

IV. Z powodu zachodzących licznych nadużyć lekomyślnego pozbywania się dzieł sztuki z kraju, należy podjąć niezwłocznie spis zabytków w celu ścisłej kontroli, oraz praktycznego poznania posiadanych przez nas zabytków. Materiały te wraz ze zbiorami fotografii powinny się stać podstawą odpowiedniego archiwum, któreby ułatwiło badania nad historią sztuki w Polsce.

V. Wobec tego, zgromadzeni uważają za konieczne utworzenie Sekcji archiwalnej przy Tow. Opieki nad zabytkami w Warszawie, która powinna działać w porozumieniu z Tow. Naukowem Warszawskim.

VI. Dla przeprowadzenia powyższych uchwał utrzymywanie stosunków z pokrewnymi instytucjami jest pożądane. Stosunki polegać powinny na konferencyach i na wymianie wydawnictw.

VII. Byłoby więc pożądane, aby przyszła konferencja odbyła się w końcu lipca roku przyszłego w Warszawie.

VIII. Narady zakończono komunikatem p. K. Broniewskiego o Sulejowie, przedstawiającym projekt zużytkowania ubikacyj poklasztornych na szkołę rolniczą w celu uratowania tego ważnego zabytku. Projekt ten uzyskał najgorętsze poparcie uczestników konferencji, a po odczytaniu przez p. Kleina referatu „o barokowych kościołach w Warszawie“ — obrady zakończono.

* * *

Stan pięknego kościoła w Sulejowie, jednej z pereł budownictwa romańskiego w Polsce, wraz z pozostałościami poklasztornymi był już w latach poprzednich przedmiotem poruszanym kilkakrotnie na posiedzeniach Zarządu i Wydziału architektonicznego. Los tych pomnikowych budowli przedstawia się wielce niekorzyst-

nie. Okoliczność zaś, że kościół jest filialnym z nader szczupłą ilością parafian (około 800), nie przedstawia warunków, mogących zapewnić potrzebne środki dla koniecznej już obecnie jego restauracji i dla utrzymania go należytego na przyszłość. To samo odnosi się do części zabudowań poklasztornych, należących do kościoła. Części drugiej tychże, własności prywatnej, użytej na browar, obecne posiadanie prywatne nie zapewnia również losu. Wobec tego Zarząd, dowiedziawszy się o istnieniu dwóch zapisów na rzecz szkoły rolniczej z warunkiem założenia jej w piotrkowskim, których dyspozytorem mianowane zostało Centralne Towarzystwo Rolnicze, zwrócił się do Zarządu tegoż T-wa z propozycją wzięcia pod uwagę Sulejewa i jego zabudowań poklasztornych przy wyborze miejscowości dla rzeczonyj szkoły. Obiór ten, czyniąc zadość wielu innym warunkom, zabezpieczyłby zarazem trwałą egzystencję pomnika, będącego historycznym dokumentem kultury narodowej.

W wyniku propozycji wysłane zostały na miejsce delegacje obydwóch instytucji w celu orzeczenia, czy tak miejscowość jak mury budynków odpowiadają wymaganym warunkom. Dla gruntowniejszego zaś rozpoznania tychże Zarząd zaofiarował ze strony T-wa opracowanie szczegółowego projektu potrzebnych przeróbek, nadto szkicu całkowitego planu rysunkowego pomieszczeń szkolnych i wreszcie kosztorysu, co, po przeprowadzeniu wyczerpujących studyów i zdjęć, zostało wykonane przez p. C. Przybylskiego, członka Wydziału architektonicznego. Rezultaty tej pracy rozpatrzono na posiedzeniu Komisji C. T. R. z udziałem przedstawicieli T-wa Op. n. z. p., uzależniając urzeczywistnienie myśli od okoliczności natury ogólniejszej i od pomyslnego sfinansowania sprawy.

Rysunki p. Przybylskiego wystawione w pawilonie Sztuki na Wystawie częstochowskiej zwróciły uwagę redakcji „Architekta“, która zgłosiła się do T-wa o prawo opublikowania ich w rzeczonym wydawnictwie wraz z opisem zabytku i objaśnieniem sprawy. Publikacji tej redakcja poświęciła zeszyt grudniowy r. z. w uznaniu godnem opracowaniem wydawniczym, obficie ilustrowanem dostarczonem jej materiałem fotograficznym, dotyczącym stanu obecnego zabudowań, oraz rysunkami

p. Przybylskiego, projektującymi ich zużytkowanie. Korzystając z okazji, Zarząd zamówił około 200 odbitek zeszytu w celu dania pragnącym możliwości szczegółowego zaznajomienia się z historią pomnika, z jego malowniczym i cennym pod względem architektonicznym charakterem oraz z istotą poruszonej przez Towarzystwo sprawy.

Niezależnie od powyższego zrobione zostały kroki w celu polepszenia warunków, w jakich znajduje się obecnie kościół dawnego opactwa sulejowskiego, któreby pozwoliły przeprowadzić stopniowo gruntowną naprawę części uszkodzonych i zapewniły na przyszłość kościołowi pomoc materyjalną. W tej myśli Zarząd złożył przez delegatów odpowiednie przedstawienie J.W. Ks. Administratorowi diecezji sandomierskiej, który, uznając za możliwe poprawienie niekorzystnych warunków drogą przypisania do kościoła większej ilości parafian, przyrzekł projekt ten urzeczywistnić.

* * *

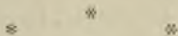
Po za szeregiem spraw, wymienionych niżej w wykazie prac Wydziału architektonicznego i malarskiego, konserwatorska i restauratorska działalność Towarzystwa obejmowała ciąg dalszy robót, prowadzonych około ruiny zamku w Czersku oraz koło kościoła Św. Jákóba w Sandomierzu.

W Czersku roboty, wszczęte z wiosną, trwały do końca jesieni (kierowane przez p. K. Skórewicza). Miały one niejako dwojaki charakter, zależny od uszkodzeń, spowodowanych w murach: bądź ręką ludzką, bądź wpływami atmosferycznymi. Pierwsze koncentrowały się głównie w najniższych częściach murów w postaci wielkich i głębokich wyłomów, powstałych skutkiem wybierania kamienia i cegły. Drugie dotknęły grzbietów oraz niektórych bocznych powierzchni ścian, wystawionych na kierunek panujących u nas wiatrów.

W wyniku robót najgroźniejsze dla statyczności murów uszkodzenia zostały naprawione: 1) uzupełnieniem przypory baszty wjazdowej, całkowicie pozbawionej podstawy, 2) zeszcyciem szpary stałej powstałej w ścianie baszty, 3) podmurowaniem ściany północnej, gdzie wyłom na przestrzeni około 20 metr. ściągał w głąb

muru na półtora metra, 4) zaprawieniem wielkiej — szerokości kilka cali — szczeliny między tą ścianą a basztą zachodnią, oraz 5) podobnej w ścianie wschodniej. Następnie roboty przeniesione zostały na wierzch baszty wjazdowej, gdzie mury, poprzerywane otworami strzelnic, przy zwietrzałej cegle szczególnie wymagały naprawy. Tutaj, przy jaknajściślejszem zachowaniu rysunku i konstrukcyi strzelnic, cztery poszarpane ściany doprowadzono do linii prostej na takiej wysokości, jaką wskazywała najwyższa zachowana szychta. Na tem prace roku ubiegłego zamknięto. Nadto zaś Zarząd, korzystając z prawa, łaskawie ofiarowanego Towarzystwu przez p. T. Korzonia, ogłoszenia drukiem odczytu swojego p. t. „Co się działo i co się ma dzieć w Czersku“, wygłoszonego w r. 1908, wydał go w broszurce, ozdobionej ilustracyami, która chętny znajduje popyt pośród zwiedzających ruiny.

Z uwagi wreszcie że roboty konserwatorskie w r. b. będą dobiegały końca, Zarząd przedsięwziął zawczasu starania, aby prawo władzy opiekuńczej nad zamczyskiem i nadal przysługiwało Towarzystwu. W tym celu przesłane zostało Cesarskiej Komisji Archeologicznej odnośnie przedstwieńie wraz ze szczegółowym operatem, przedstawiającym zakres i charakter przeprowadzonych robót.

Roboty restauracyjne przy kościele Św. Jakóba w Sandomierzu (kierowane przez p. J. Wojciechowskiego) w roku sprawozdawczym weszły w okres wykonawczy.

Po usunięciu groźących zawaleniem się sklepień barokowych w nawach i po podmurowaniu fundamentów, co było dokonane uprzednio, przystąpiono do reparacyi ścian. Zamurowano pozostałe po filarach w. XVII wręby, ściany wzmocniono i oczyszczono z tynku, przywracając im wygląd pierwotny—w cegle surowej. Brakujące na filarach części ciosowe uzupełniono i wymieniono silniej uszkodzone profile w impostach arkad. W nawie głównej otworzono szeregi dawnych pięknych okien romańskich w ścianach podłużnych, ścianie zaś szczytowej przywrócono malowniczą poczworną grupę

okien bliźnich. Na nawie zaciągnięto drewniany strop pułapowy z profilowanych belek sosnowych, z powalą, układaną z desek na sposób polski. Cały strop pociągnięto pokostem, pozostawiając go w naturalnym kolorze drzewa.

W prezbiterjum oraz w przyległej zakrystyi sklepienia barokowe, będące w stanie zadawalającym, zachowano. Ściany i tutaj doprowadzono do wyglądu pierwotnego, w cegle surowej, przez co wytworzył się efektowny i ciekawy dla oka kontrast połączonych w jedną całość dwu tak różnych i odległych od siebie epok: romańszczyzny i baroku. Drzwi zamurwane, wiodące dawniej z prezbiterjum do zakrystyi, otworzono.

W trakcie powyższych czynności poczynione zostały interesujące odkrycia. Po przebicciu wspomnianych drzwi znaleziono na podniebieniu sklepienka otworu polichromię z w. XIV o motywach liniowych geometrycznych. Podobna polichromia znalazła się również w sklepieniu okiennem ściany prezbiterjum. Na jednej zaś z wewnętrznych ścian zakrystyi odkryto zabytek wyjątkowo cenny, spotykany rzadko — krążek, w tynku wykonany, bogato ozdobiony polichromią i napisem, z datą: 1313. Napis ten wraz z drugim, z r. 1309, na krążku, znajdującym się na ścianie krużganku, wyświeśla znaczenie odsłoniętych już dawniej, a niezrozumiałych znaków, rozrzuconych po filarach i ścianach kościoła, przeważnie kolistych, rzadziej w kształcie trójkątów lub kwadratów, obrysowanych konturowo w cegle ostrem narzędziem. Na tynkowanym ich tle musiały się znajdować podobne napisy. Były to epitafia. Rozrzucone dość bezładnie, stanowiły bodaj wyłączną ozdobę, wielce przytem malowniczą i wymowną, surowych w swej powadze, nagich murów wnętrza. Mnogość ich świadczyłaby o tem, jak skwapliwie ubodzy OO. Dominikanie korzystali z nadanego im przez papieża Urbana przywileju grzebania zmarłych świeckich w obrębie murów klasztornych.

Oprócz powyższych odkryć, podnoszących pomnikową i naukową wartość kościoła jako zabytku, odnaleziono w części klasztornej, po za późniejszą obmurówką, fragmenty pięknych portali z cegły polewanej, bogato profilowanych, wiodących do dawnego kapitułarza, oraz stare, polichromowane w charakterze w. XIV, belki. Na podstawie przeprowadzonych badań należy wnosić, że

pochodzą one z kościoła, gdzie miały zastosowanie jako belki stropowe. Przyczyniają się więc do uzupełnienia obrazu dawnego wnętrza kościelnego.

W stosunkach Towarzystwa z innymi instytucjami przedewszystkiem zaznaczyć należy przyjęcie ze strony Akademii Umiejętn. w Krakowie propozycji Towarzystwa w kwestyi wymiany wydawnictw. Poczynając od początku r. b., Towarzystwo nadal otrzymywać będzie bezpłatnie „Sprawozdania Komisji do badań historii sztuki w Polsce“, nadto zaś dotychczasowy całkowity komplet tego cennego wydawnictwa Akademia ofiarowała z ustępstwem 50%.

Dzięki natomiast stosunkowi z prezesem tejże Komisji, z p. M. Sokołowskim, prof. Uniw. Jagiellońskiego, Towarzystwo uzyskało pewność, że posiada w zbiorach swoich wyjątkowego znaczenia dzieło. Zasłużony badacz historii sztuki w Polsce za bytnością swoją w lokalu Towarzystwa zainteresował się dwoma rzeźbami, należącemi do zbiorów, wyrażając życzenie zbadania ich i ewentualnego opublikowania. W jednej z nich (ofiar. przez p. F. Pułaskiego), pochodzącej według przywiązanej do niej wersyi z Wawelu, stwierdził on drogą porównań z portretami, iż jest ona podobizną znakomitego humanisty, zarazem burmistrza norymberskiego i przyjaciela Albrechta Dürera—Wilibada Pirckheimera (+1530), który pozostawał w ożywionych stosunkach z burgrabią krakowskim, Janem Bonerem i z jego synem, Sewerynem.

Wobec żądania, skierowanego przez J. E. Ks. biskupa Żdzitowieckiego, gorliwego protektora idei Towarzystwa, aby udzielało ono również rad swoich w sprawach nowowznoszonych kościołów, nawiązane zostały stosunki z „Kołem architektów“, które w tych przypadkach uczestniczy przez wybraną od siebie delegacyę. Towarzystwo zaś ze swej strony bogatym materiałem fotograficznym i rysunkowym ze zbiorów swoich wzięło udział w retrospektywnej wystawie architektury krajowej, przez toż „Koło“ w m. Maju urządzonej w salach T. Z. Sztuk Pięknych. Czyniąc zaś zadość żądaniu młodych architektów, kształcących się w Petersburgu,

a pragnących zaznajomić się z celniejszym materiałem Towarzystwa, został im przesłany zbiór dyapozytywów Towarzystwa.

* * *

Podane w dalszym ciągu sprawozdania niniejszego wykazy czynności poszczególnych Wydziałów Towarzystwa przedstawiają pełny obraz jego działalności, tutaj zaś należy jeszcze nadmienić o wmurowaniu w roku sprawozdawczym dwóch tablic pamiątkowych w Lublinie: Wincentego Pola i Sebastjana Klonowicza (Acernusa) na ścianach domów, przez nich ongi zamieszkiwanych. Uskutecznieniem powyższego zadania zajął się delegat miejscowy Towarzystwa dr. A. Jaworowski.

Zbiory Towarzystwa wzbogaciły w dalszym ciągu następujące przedmioty:

187 plansz herbów i pieczęci miast Królestwa Polskiego. Całość w opracowaniu gwaszowem, ujęta w formę księgi Ofiarowały pp. Hortensya Lewentalowa i Jądwiga Krausharowa.

Obrazek szkoły francuskiej z w. XVIII, malowany na blasze miedzianej. Oryginał. Scena mitologiczna. Ofiarował p. Żukowski.

Kafel średniowieczny z herbem „Gryf“. Dar Ks. Kan. J. Sobczyńskiego z Kalisza,

„Album architektoniczne“ braci Marconich. Ofiarował p. Wł. Marconi.

16 plansz rysunków technicznych szkoły wojskowych inżynierów polskich z r. 1816. Dar p. Aleksandra Kraushara.

Sygnet srebrny z r. 1633. Dar Ks. Łukasza Janicza z Siennicy.

Nominacya na kapitana wojsk polskich z czasów Aleksandra I. Dar tegoż.

Rzeźbione w marmurze fragmenty ornamentacyjne z dawnego pałacu w Wiązownie. Dar p. Józefa Skibińskiego.

Nóż tamże wykopany. Dar tegoż.

Moździerz z przykrywą. Dar p. Stanisława Ruzińskiego.

Dwie akwarele z ruin zamkowych w Hży i w Czersku — Gumińskiego. Dar p. Aleksandra Kraushara.

Z funduszków Towarzystwa nadto nabyte zostały do zbiorów:

Tryptyk malowany z predellą. Utwór malarstwa cechowego w Polsce z końca XVI w.

Koło armatnie z czasów pierwszych wojen szwedzkich, wydobyte z Wisły.

Do materyałów nabyto:

450 klisz cynkotypowych z kościołów i ich zabytków.

Po za tem materyały znacznie wzbogacone zostały kliszami i odbitkami fotograficznymi, oraz rysunkami i opracowaniami delegacyi wysyłanych.

* * *

W zakończeniu Zarząd ze szczególną przyjemnością stwierdza stały rozwój Towarzystwa w każdym kierunku, jako to: pod względem powiększenia się liczby członków, pomnożenia wpływów i wreszcie pod względem ilości załatwionych spraw, których ilość w roku sprawozdawczym przewyższa ilość tychże w obydwóch latach poprzednich, co zdaje się świadczyć niezbitcie o rosnącym zaufaniu do działalności Towarzystwa.

Dział rachunkowy.

I. Zestawienie dochodów i wydatków kasowych.

DOCHODY:

1. Ze składek perjodycznych	Rb.	3,102.73
2. Z ofiar:		
na cele ogólne	rb.	370.49
„ pomnik Żółkiewskie- go	„	45.05
„ tablice pamiątkowe Pola i Klonowicza w Lublinie	„	45.18
„ konserwację ruin:		
zamku nowogródz.	„	6.00
„ chęcińskiego	„	10.00
„ czerskiego	„	240.84
„ zbiory	„	47.00
„ wydawnictwa	„	283.70
		„ 1,048.26
3. Ze składek członków dożywotnich na fundusz żelazny	„	500.00
	Rb.	<u>4,650.99</u>

WYDATKI:

1. Na administrację:		
a) komorne	rb.	640.00
po potrąceniu części zwrotu przypadającej na sekretarza za 1908 r.	„	185.00
	Rb.	<u>455,00</u>
b) opał i światło	„	75.45
	Rb.	<u>530.45</u>
Do przeniesienia	Rb.	530.45

	Z przeniesienia .	Rb.	530.45
c)	honorarium sekretarza		
	za grudzień 1908 r.	rb.	40.00
	„ 1909 rok	„	480.00
d)	wynagrodzenie woźnego łącznie		
	z gratyfikacją	„	154.00
e)	wydatki kancelaryjne:		
	telefon, asekuracja, portorya, dru-		
	ki i materiały piśmienne	„	408.51
2.	Na kupno ruchomości	„	142.56
3.	„ kupno do zbiorów	„	289.43
4.	„ wydawnictwa	„	232.75
5.	„ delegacje	„	200.32
6.	„ konserwację:		
	zamku czerskiego	rb.	1186.58
	„ ilżeckiego	„	11.00
	kościół S-go Jakóba w		
	Sandomierzu	„	71.29
			1,268.87
7.	Na pomnik Żółkiewskiego	rb.	45.05
	„ tablice pamiątkowe Po-		
	ła i Klonowicza w Lub-		
	linie	„	78.00
			123.05
8.	Na r-k do H. Wawelberga	„	1,100.00
		Rb.	4,969.94

ZESTAWIENIE:

Pozostałość w kasie z 1908 r.	rb.	750.90	
Dochody za 1909 r.	„	4650.99	Rb. 5,401.89
Wydatki „ „	„		4,969.94
	pozostaje		Rb. <u>431.95</u>

II. H. Wawelberg w/m.

I. Rachunek kapitału obrotowego:

Pozostałość z 1908 roku	rb.	534.71	
Wpłacono w 1909 roku	„	200.00	
Narosłe procenty w 1909 r.	„	110.61	Rb. 845.32
Do przeniesienia	Rb.		845.32

Z przeniesienia . Rb. 845.32

2. *Rachunek kapitału żelaznego:*

Pozostałość z 1908 roku . . .	rb.2570.21	
Wpłacono w 1909 roku . . .	„ 900.00	
Narosłe procenty w 1909 r. . .	„ 89.79	Rb. 3,560.00
		<u>Rb. 4,405.32</u>

III. **Majątek Towarzystwa.**

1. *Ruchomości:*

Wartość na 1/I 1909 r. . . .	rb. 568.00	
Zakupiono w 1909 r. . . .	„ 142.56	Rb. 710.56

2. *Biblioteka:*

Wartość na 1/I 1909 r. . . .	rb.1950.10	
Zbiory Gomulickiego	„ 1036.00	
„ hr. Tyszkiewicza	„ 653.91	„ 3,640.01

3. *Zbiory:*

Wartość na 1/I 1909 r. . . .	rb.2660.00	
Zakupiono w 1909 r. . . .	„ 289.43	„ 2,949.43
		<u>Rb. 7,300.00</u>

IV. **Kapitał zbiorów i ruchomości.**

Pozostałość na 1/I 1909 r. . . .		Rb. 5,885.10
Wartość zbiorów hr. Tyszkiewicza . . .	„	653.91
Przeniesiono z kapitału obrotowego . . .	„	431.99
		<u>Rb. 6,971.00</u>

V. **Kapitał obrotowy.**

Pozostałość z 1908 r.	Rb. 1,752.90
Wpływy ze składek	„ 3,102.73
Do przeniesienia	Rb. 4,855.63

Z przeniesienia	Rb.	4,855.63
Wpływy z ofiar	„	1,048.26
„ z procentów	„	110.61
		<u>Rb. 6,014.50</u>
Po potrąceniu wydatków:		
na administrację	rb.	1612.96
„ wydawnictwa	„	232.75
„ delegacje	„	200.32
„ konserwacje i tablice pamiątkowe	„	1391.92
		<u>„ 3,437.95</u>
		Rb. 2,576.55
Po przeniesieniu:		
na kapitał zbiorów i ru- chomości	„	431.99
„ kapitał żelazny	„	538.29
		<u>„ 970.28</u>
		<u>Rb. 1,606.27</u>

VI. Kapitał żelazny.

Pozostałość z 1908 r.	Rb.	2,431.92
Wpływ od członków dożywotnich:		
czterech za 1908 rok	rb.	400.00
czterech za 1909 rok	„	500.00
		„ 900.00
Narosłe procenty	„	228.08
		<u>Rb. 3,560.00</u>

Bilans za rok 1909.

STAN CZYNNY:

Kasa	Rb.	431.95
H. Wawelberg	"	4,405.32
Majątek Towarzystwa	"	7,300.00
		Rb. 12,137.27

STAN BIERNY:

Kapitał zbiorów i ruchomości	Rb.	6,971.00
Kapitał obrotowy	"	1,606.27
Kapitał żelazny	"	3,560.00
		Rb. 12,137.27

Porównanie	rok 1907	rok 1908	rok 1909:
Kasa	rb. —	rb. 750.90	rb. 431.95
H. Wawelberg	" 2,740.10	" 3,104.92	" 4,405.32
Kapitał obrotowy	" 508.18	" 1,752.90	" 1,606.27
Kapitał żelazny	" 2,231.92	" 2,431.92	" 3,560.00

Projekt budżetu na 1910 rok.

PRZYCHÓD:

Kasa: pozostałość gotówki	rb. 431.95	
na r-ku u Wawelberga	„ 845.32	Rb. 1,277.27
Składki członkowskie		„ 3,000.00
Ofiary i różne wpływy		„ 542,73
		Rb. 4,820.00

ROZCHÓD:

Komorne	rb. 640.00	
Sekretarz	„ 720.00	
Pomoc biurowa	„ 180.00	
Woźny	„ 180.00	
Telefon	„ 70.00	
Sprawozdanie (druk)	„ 150.00	
Asekuracja	„ 50.00	
Sala na zebrania	„ 50.00	
Kancelarya	„ 200.00	
Opał i światło	„ 80.00	Rb. 2,320.00
Delegacye	„ 300.00	
Zbiory	„ 300.00	
Ruchomości	„ 100.00	
Czersk	„ 500.00	
Iłża	„ 300.00	
Chęciny	„ 300.00	
Stara Warszawa	„ 100.00	
Tablica Grunwaldu	„ 150.00	
Różne nieprzewidziane	„ 450.00	„ 2,500.00
		Rb. 4,820.00

Wykaz działalności wydziału architektonicznego.

- Bąków** (pow. łowicki). Wobec zamierzonej rozbiórki obecnego kościoła dla budowy nowego wysłano delegację. Postanowiono zachować prezbiterjum i zakrystyę. Referat i zdjęcia porobiono.
- Brok** (pow. ostrowski). Ruiny pałacu biskupów płockich z w. XVII. Wysłano delegację, zbadano stan ogólny, porobiono szczegółowe zdjęcia fotograficzne.
- Brzeźnica** (pow. kozienicki). Wobec projektu budowy nowego kościoła, zbadano obecny. Wartości artystycznej i archeologicznej nie przedstawia, wobec czego przebudowę uznaną za możliwą. Delegację wysłano.
- Chybice** (pow. iłzicki). Kościół z XIV w. posiada wyjątkową wartość archeologiczną. Uznano powiększenie go za niedopuszczalne.
- Ciechanów**. Projekt przebudowy kościoła rozpatrzono. Opinię odłożono do bytności delegacji na miejscu.
- Czersk** (pow. grójecki). Dalszy ciąg robót konserwatorskich. Patrz str. 10.
- Częstochowa** — Jasna Góra. Na posiedzeniu specjalnem rozpatrywano sprawę projektowanego rozszerzenia kaplicy Matki Boskiej. Postanowiono zjechać się na miejscu z konserwatorami krakowskimi.
- Głogowiec** (pow. kutnowski). Rozpatrywano projekt restauracji kościoła z w. XVI.
- Imielno** (pow. jędrzejowski). Zbadano kościół z XIII w., dotąd żadną publikacją nie objęty, jeden z najciekawszych zabytków architektury w kraju. Delegację wysłano na miejsce.

- Izbica** (pow. kolski). Rozpatrzono projekt dobudowania kaplicy.
- Kalisz**. Wysłano delegację w sprawie zamierzonych robót w kościele i koło zabudowań poklasztornych. Referat złożono.
- Kłwów** (pow. opoczyński). Na podstawie referatu wydano opinię w sprawie projektowanego powiększenia kościoła.
- Kłóbka** (pow. wrocławski). Rozpatrzono projekt zniszczenia starego prezbiterjum. Uznano za konieczne przeprowadzenia szczegółowych badań. Decyzję z tego powodu odłożono.
- Kłomnice** (pow. noworadomski). Zamiar powiększenia kościoła z w. XVII wobec braku cenniejszych zalet jego a dobrego stanu technicznego – akceptowano.
- Kobiele-Wielkie** (pow. noworadomski). Wysłano delegację. Referat o kościele z w. XVII i szczegółowe zdjęcia zrobiono.
- Koźle** (pow. brzeziński). Rozpatrzono referat o drewnianym kościele z dzwonnica z w. XVII i o dokonanej jego restauracji.
- Kroże** (pow. rossieński). Rozpatrzono projekt restauracji kościoła. Złożony został przez delegację referat i porobione zdjęcia fotograficzne.
- Łęki** (pow. kutnowski). Zbadano cmentarzysko przedhistoryczne.
- Łowicz**. Kolegiata. Udzielono rad i wskazówek restauracyjnych. Wysłano delegację.
- Łowicz**. Kościół Ś-go Ducha. Wydano opinię o projekcie powiększenia kościoła.
- Łuck**. Postanowiono podjąć akcję w celu nawiązania bliższych stosunków z przedstawicielami miejscowego duchowieństwa i inteligencji w sprawie konserwatorskiej.
- Mąkoszyn** (pow. nieszawski). Wydano opinię o projekcie nowego kościoła.
- Miedniewice** (pow. błoński). Wysłana delegacja w sprawie odnowienia kościoła, ołtarzy i obrazów. Złożono referat, zdjęcia architektoniczne i fotograficzne.
- Mstów** (pow. częstochowski). Wydano opinię w sprawie odnowienia stylowych organów w kościele parafialnym. Złożono referat o miejscowych kościołach

i odnalezionej rzeźbie drewnianej gotyckiej. Wysłano delegację.

Olbierzowice (pow. sandomierski). Zbadano kościółek drewniany, który ma być rozebrany ze względu na swój stan. Delegację wysłano.

Ossyaków (pow. wieluński). Wydano opinię w sprawie powiększenia kościoła. Wysłano delegację.

Pabianice. Zamek—obecnie ratusz. Przeprowadzono dalsze badania na miejscu przed rozpoczęciem restauracji.

Paradyż—Wielko-Wola (pow. opoczyński). Złożono referat o kościele i klasztorze.

Piątek (pow. łęczycki). Wydano opinię w sprawie powiększenia kościoła. Złożono referat.

Pieskowa Skała. Podjęto studia nad zamkiem.

Postoliska (pow. radzyński). Po rozpatrzeniu referatu wydano decyzję w sprawie zachowania kościołka drewnianego, wobec budowy nowego. Stary przesunięty będzie na cmentarz.

Pułtusk. Rozpatrzono referat o dokonanej restauracji kolegiaty. Delegację wysłano.

Radom. Wobec zamierzonej restauracji zabudowań pobernardyńskich rozpoczęto studia.

Raszyn (pow. warszawski). Wysłano delegację. Wydano opinię w sprawie rozporządzenia funduszem na ozdobienie kościoła.

Sandomierz. Kościół Św. Jakóba. Patrz str. 11.

Siniarzewo (pow. nieszawski). Wydano opinię o projekcie nowego kościoła. Referat o starym drewnianym kościółku złożony przez wysłaną delegację.

Smogorzów (pow. kozienicki). Wydano opinię w sprawie powiększenia zakrystyi. Złożono referat.

Sobota (pow. łowicki). Złożono referat o przeprowadzonych robotach restauracyjnych. Delegację wysłano.

Sochaczew. Rozpoczęto studia nad zwaliskami zamku. Wysłano delegację na miejsce.

Sokołów (pow. kutnowski). Wydano opinię w sprawie rozbiórki kościoła. Wysłano delegację.

Sulejów. Opactwo. Patrz w tekście.

Szreniawa (pow. miechowski). Wydano opinię w sprawie rozbiórki kościoła drewnianego. Złożono referat. Wysłano delegację na miejsce.

- Tomaszów Lubelski.** Poczyniono kroki zapobiegawcze w celu uratowania kościoła drewnianego.
- Warszawa.** Kościół P. M. na Nowem Mieście. Odbyto szereg narad w sprawie prowadzonych robót restauracyjnych z wycieczkami na miejsce.
- Warszawa.** Kościół po-pauliński. Udzielono na miejscu wskazówek podczas prowadzonych robót restauracyjnych.
- Warszawa.** Kościół po-pijarski. Udzielono wskazówek na miejscu podczas prowadzenia robót restauracyjnych.
- Warszawa.** Kościół Św. Krzyża. Rozpatrzone i przyjęto referat o dokonywanej restauracji.
- Wąwolnica** (pow. puławski). Wobec budowy nowego kościoła zdecydowano zachować prezbiterium i zakrystę obecnego kościoła i włączyć jako kaplicę w ogrodzenie. Złożono referat, zdjęcia i rysunki. Delegację wysłano.
- Wojciechów** (pow. puławski). Poczyniono kroki dla rozciągnięcia opieki nad wieżą t. zw. arjańską.
- Wysocice** (pow. miechowski). W skutek odezwy konsystorza kieleckiego w sprawie kościoła postanowiono wysłać delegację.

Wykaz działalności wydziału malarstwa i rzeźby.

---

1. Rozpatrzone projekt polichromii dla kościoła barokowego w Błotnicy (pow. Koński).
2. Rozpatrzone projekt figuralnej kompozycji cyborjum dla kościoła barokowego w Głuchowie (pow. skierniewicki).
3. Wysłano delegację dla zbadania stanu starych stacyi Męki Pańskiej kościoła w Kołbieli.
4. Rozpatrzone projekt polichromii dla kościoła w Koninie.

5. Uchroniono od grożącej zagłady zupełnej freski z w. XVIII w kościele parafialnym w Słonimie. Wysyłano kilkakrotnie delegację dla kierowania ich restaurowaniem.

6. Złożono referat o obrazie szkoły niemieckiej z początków w. XVI (przypuszczalnie Hansa Dürera), znajdującym się w posiadaniu Związku robotników chrześcijańskich.

7. Złożono referat w sprawie dwóch oryginalnych portretów szkoły holenderskiej z w. XVII, znajdujących się w zbiorach br. L. Kronenberga, i porobiono z nich zdjęcia fotograficzne.

8. Wysłano delegację dla zbadania malowań ściennych drewnianego kościołka w Kaźmierzu nad Nerem, mającego uleść rozbiórce.

9. Opracowano wraz z delegatem Komitetu Diecezjalnego archeolog. budowl. we Włocławku (ks. kan. W. Górzyńskim) powstały z inicjatywy J. E. ks. bisk. Żdzitowieckiego projekt zorganizowania sprawy polichromowania kościołów w diecezji kujawsko-kaliskiej w drodze konkursów, w celu podniesienia tego działu malarstwa.

Zarząd Towarzystwa.

Prezes: Zygmunt Gloger
Viceprezesi: Władysław Marconi
Konstanty Wojciechowski
Skarbnik: Hugon Seydel
Sekretarz: Kazimierz Broniewski
Tadeusz Korzon } historycy
Aleksander Kraushar }
Franciszek Pułaski }
Józef Dziekoński }
Jarosław Wojciechowski } architekci
Łukasz Wolski }
Ks. kan. Hipolit Skimborowicz
Erazm Majewski, archeolog
Włodzimierz Powichrowski, mecenas
Antoni Strzałecki, art. malarz

Członkowie Zastępcy:
Gustaw Bisier
Henryk Fukier
Bronisława Kondratowiczowa
Władysław Korotyński
Marjan Kuczyński
Zygmunt Otto
Rajnold hr. Przeździecki
Kazimierz Skórewicz
Oskar Sosnowski
Kazimierz Stefański
Stefan Szyller
Edward Trojanowski.

Wydział architektoniczny.

Przewodniczący: Władysław Marconi, zastępca: Konstanty Wojciechowski, sekretarz: Oskar Sosnowski, członkowie: Kazimierz Broniewski, Józef Dziekoński, Władysław Jabłoński, Zdzisław Mączyński, Wiktor Piotrowski, Kazimierz Skórewicz, Stefan Szyller, Teofil Wiśniowski, Jarosław Wojciechowski, Łukasz Wolski.

Nadto w czynnościach Wydziału brali udział: Stanisław Grochowicz, Zdzisław Kalinowski, Hugo Kuder, Julian Lisiecki, Czesław Przybylski, Aleksander Raniecki, Marjan Straszak, Zygmunt Wóycicki.

Wydział malarstwa i rzeźby.

Kazimierz Broniewski, Apolonjusz Kędzierski, Eljusz Niewiadomski, Zygmunt Otto, Edward Trojanowski, Władysław Wankie, Łukasz Wolski.

Wydział „Starej Warszawy”.

Przewodniczący: Aleksander Kraushar. Członkowie: Wład. Adelt, K. Broniewski, Zdz. Dębicki, Henr. Fukier, Wład. Korotyński, St. Kulewski, Miecz. Nowacki, Jul. Nowacki, Wł. Maleszewski, Wł. Marconi, Leop. Meyet, St. Rzepecki, Ant. Strzałecki, St. Thugutt, Kon. Wojciechowski.

Wydział gospodarczy.

Hugo Seydel, Kazimierz Stefański, Marjan Kuczyński.

Delegaci i Korespondenci Towarzystwa.

Baruch Maksymiljan, Warszawa.
Borawski Aleksander, Petersburg.
Breite Edward, Warszawa.
Broniewska Eugenia, Lublin,
Broniewski dr. Ignacy, Pabjanice.
Buchowiecki dr. Stanisław, Olkusz.
Bychawski St., Kameńskoje.
Czarnowski Józef, Kroczewo.
Etienne Karol, Warszawa.
Fukier Henryk, Warszawa.
Gantner Karol, Ilża.
Górski dr. med. Kazimierz, Odesa.
Houwalt, Wilno.
Jakubowski Władysław, Petersburg.
Janczak ks. Łukasz, Siennica.
Janiszewski Stanisław, Lublin.
Jankiewicz Tadeusz, Warszawa.
Jaroszyński Józef, Kijów.
Jaroszyński Władysław, Warszawa.
Jastrzębowski Szczęsny, redaktor, Radom.
Jaworowski dr. Aleksander, Lublin.
Jung Emil, Warszawa.
Kanigowski Wacław, Warszawa.
Kamińska Helena, Warszawa.
Karszo-Siedlewska Zofja, Popławy.
Kisielnicki Stanisław, Stawiski.
Korzon dr. Jadwiga, Serwecz.
Kraszewski Bogusław, Dołhe.
Kraszewski Franciszek, Pieńki.
Lineburg Stanisław, Suwałki.
Łagiewski Cezary, Warszawa.
Marchocki-Scibor Zygmunt, Krzesk.
Markowski Zygmunt, Warszawa.
Marcinkowski Zdzisław, Warszawa.
Nowicki Leon, Warszawa.
Ks. dr. Otrębski Antoni, Mnichów.
Pelczyński Teodor, rejent, Góra Kalwarja.
Piotrowski Tadeusz, Lublin.
Płoski Arkadiusz, adw. przys., Kielce.

Pniewski Stanisław, Warszawa.
Pronaszko St., Warszawa.
Ptaszycki Stanisław, prof., Petersburg.
Ratyńska Zofja, Warszawa.
Rayski Konstanty, Lublin.
Rejchman Kazimierz, Warszawa.
Rokitnicki Józef, Płock.
Rokoszyński ks. kan., Józef, Sandomierz.
Rulikowski Mieczysław, Warszawa.
Rutkowski dr. Leon, Płońsk.
Rzewuska Zofia, Warszawa.
Rzodkiewicz Michał, Warszawa.
Ks. dr. Sikorski Józef, Złotniki.
Sokołowski Eugenjusz, Sieprawki.
Stankiewicz Zofja, art. mal., Warszawa.
Starzeński hr. Adam, Kluków.
Stefański Kazimierz, Warszawa.
Szafranski Marcei, Radom.
Szelażek ks. Antoni, prałat, Radom.
Świątkowski Wacław, Zgierz.
Świdwiński dr. Adolf, Łódź.
Thugutt Stanisław, Warszawa.
Truskolaska Janina, Bogownia.
Umiński Teoddr, Warszawa.
Uniechowski Janusz, Mińsk.
Wiercieński Henryk, Nałęczów.
Wierzbicki Stanisław, Radom.
Witanowski-Rawita Michał, Piotrków.
Wiśnicki Tomasz, Miechów.
Zlasnowski K. inżynier, Romny.

Członkowie Założyciele.

1. Baranowski Ignacy	Rb.	100
2. Bergson Gustaw	„	100
3. † Boniecki Adam	„	100
4. Książę Czartoryski	„	100
5. Herman Juljusz	„	100
6. Ks. prałat Jełowicki Adolf	„	100
7. † hr. Krasieński Adam Ordynat	„	100
Do przeniesienia	Rb.	700

	Z przeniesienia	Rb.	700
8.	hr. Krasieński Edward	"	100
9.	Kraushar Aleksander	"	100
10.	† Lachnicki Szambelan	"	100
11.	Majewski Erazm	"	100
12.	Mirosławski Zygmunt	"	100
13.	Pełczyński Teodor	"	100
14.	Powichrowski Włodzimierz	"	100
15.	Rotwand Andrzej	"	100
16.	Rotwand Stanisław	"	100
17.	Smolikowski Seweryn	"	100
18.	Strzałecki Antoni	"	100
19.	Szłubowski Bronisław	"	300
20.	Waliński Czesław	"	100
21.	Wellisch Leopold	"	100
22.	hr. Tyszkiewicz Józef, ofarodawca zbioru.		
	Ogółem	Rb.	2300

Członkowie wieczyści.

1.	Budny Nikodem	Rb.	100
2.	Czetwertyński ks. Witold	"	100
3.	Herbst Edward	"	100
4.	Kronenberg br. Leopold	"	200
5.	Lubomirski ks. Zdzisław	"	100
6.	Orłowski hr. Adam	"	200
7.	Świeżawski Franciszek	"	100
8.	Raczyński hr. Karol	"	100

Członkowie protektorzy i zwyczajni.

UWAGA. * oznacza członka czynnego.
Członkowie, których miejsce zamieszkania nie jest
wskazane, mieszkają w Warszawie.

Abramowicz Lucjan, gub. Kijowska	10.—
Adamiecki Wiktor	1.—
Adamowicz Helena, Petersburg	5.—
* Adelt Władysław	1.—
Agapow Iwan, Olkusz	1.—
Albert Jan, Witebsk	2.—
Altenberger Paweł, Pabjanice	5.—
Anc Dominik	3.—
* Anders Ludwik	10.—
Ankiewicz Władysław, Miechów	1.—
Arendt Feliks	1.—
* Aufszlag Kazimierz, Kutno	3.—
Babiński Romuald	1.—
* Bagiński Walery	1.—
Bajerowa Aleksandra, Machory	1.—
Bajerowa, Stawowiczki	1.—
Bańkowski Feliks, Lublin	6.—
* Bardzki Artur	1.—
Bardzyński Karol, Łanięta	5.—
Bargiewicz Leon, Petersburg	5.—
Barszczewski Stefan	1.—
Barszczewski Witold	1.—
Baruch Izidor, Pabjanice	10.—
* Baruch Maksymiljan	1.—
Baruch Waław, Pabjanice	1.—
Baruchowa Salomea, Pabjanice	1.—
Barylski Henryk	10.—
Baum Henryk, Sosnowice	1.—
Bazewicz Józef Michał	1.—
Bądzkiewicz Juljan, Wilno	1.—
* Benni Karol	10.—
Ber Bronisław, Pabjanice	1.—

Berent Waclaw	1.—
Bernard Leon	1.—
Bernard Tadeusz	1.—
Berson Edward	1.—
Berson Jan	3.—
Berson Michał	1.—
Bezner Gustaw, Stawiszyn	1.—
Białkowski Franciszek	10.—
Białobrzegi Michał	10.—
Bielakowski Apolinary	1.—
Bielawski Jan	1.—
Bielski Jan Józef	1.—
Bielski Tomasz	1.—
Biernacki Karol	1.—
Biernacki Mieczysław, Lublin	1.—
Biernacki Walery	1.—
* Bisier Gustaw	1.—
Bisier Stefan	1.—
Biskupski Wincenty	10.—
Blikle Antoni	3.—
Błaszkowski Leon	3.—
Błażejowski Walery	3.—
Bobakowski Jan, Pabjanice	3.—
Bobński Zygmunt	1.—
Bocheński Stanisław, Łódź	1.—
Boczkowski Czesław	1.—
Boczkowski Piotr	1.—
Bogusławska Lucyna, Karwice	1.—
Bojanowski Henryk, Humięcin	2.—
Bojarski Ludomir	1.—
Bolechowski Jan, Pabjanice	2.—
* Borawski Aleksander, Petersburg	2.—
Born Edward, Zgierz	1.—
* Ks. prał. Borniński Piotr, Płock	1.—
Borucki Wincenty, Lublin	1.—
Borzęcki Walery, Miechów	1.—
Boye August	10.—
Bratkowska Zofja, Petersburg	3.—
Brodowski Jan Kazimierz	10.—
Bromirski Waclaw, Suwałki	1.—
Bronakowski Antoni, Kolnica	1.—
* Broniewska Eugenja, Lublin	5.—
Broniewski Bohdan, Lublin	10.—

* Broniewski Ignacy, Pabjanice	3.—
* Broniewski Kazimierz	10.—
Broniewski Mieczysław, Garbów	1.—
Broniewski Zygmunt, Garbów	1.—
Brunner Stanisław	1.—
Brühl Amelja	1.—
Brzeziwicz Stanisław, Radomsk	1.—
Brzeziński Henryk	1.—
Brzeziński Józef	5.—
Ks. Bryndza Wojciech, Lewiczyn	1.—
Buchholtz Artur	1.—
Buchner Władysław	5.—
* Buchowiecki Stefan, Olkusz	1.—
Buczwińska Władysława	1.—
Budagowski Włodzimierz	2.—
Ks. kan. Budkiewicz Konstanty, Petersburg	10.—
Budny Kazimierz	2.—
Budziński Rudolf, Pabjanice	1.—
Budzyński Władysław, Skierniewice	1.—
Bujnik Zygmunt	1.—
Bujno-Arctowa Marja	1.—
Bujno Walerja	1.—
Ks. Burakowski, Sokołów	1.—
Bursche Juljusz	1.—
* Buszczyński Konstanty	10.—
Buyno Stanisław	10.—
Byliński Mieczysław	1.—
Cederbaum Ludwik	1.—
* Chamiec Ksawery	5.—
Chełchowski Kazimierz	3.—
Chodkowski Feliks, Pabjanice	1.—
Chodowiecki Antoni	2.—
Chodzicki Michał	1.—
Chrupczałowski Stefan, Kutno	1.—
Chrzanowski Czesław, Olkusz	1.—
* Chrzanowski Ignacy	10.—
* Chrzanowski Zenon	1.—
Chrzański Teodor	1.—
Chuchrowska Zofja, Lublin	1.—
Chudzyński Feliks, Krasne	2.—
Chwast Ignacy	1.—
Cichocki Feliks	1.—

Ks. Cichocki Maksymiljan, Skierniewice	1.—
Cielecki Antoni, Zgierz	1.—
* Cierniewski Manswed.	1.—
J. E. ks. bp. Cieplak Jan, Petersburg	2.—
Cieśliński Zygmunt, Cieślin	1.—
Ciświcki Teofil, Lublin	5.—
Cydzik Napoleon	1.—
Cymerman Ludwik	3.—
Ks. Cyrański Józef, Sławno	1.—
Czajewicz Aleksander	1.—
Czajewski Stefan	1.—
Czajkowski Jan Klemens	5.—
Czapiejewski Władysław	1.—
Czarnecki Stefan	1.—
* Czarnowski Józef, Kroczewo	10.—
Czarnowski Kazimierz, Kroczewo	5.—
Czechowski Aleksander	1.—
Ks. Czeczott Witold, Petersburg	5.—
Czermiński Lucjan	1.—
Csernák Franciszek	1.—
Czerwiński Czesław, Lublin	3.—
Czerwiński Jan	1.—
Czerwiński Konrad	1.—
Czerwiński Konstanty	1.—
Czosnowski Bronisław	1.—
Czuprykowski Stefan	2.—
Dangel Stanisław baron	10.—
Danielewicz	1.—
Daszewski A., Brzumin	3.—
Daszewski Jan, Brzumin	1.—
Dawison Juljan	2.—
* Dąbrowska-Gerson Marja	1.—
Dąbrowski P., Radom	1.—
Deinhardt Jan	10.—
Demel Bolesław	3.—
Dergiman Kazimierz, Miechów	1.—
* Dębicki Zdzisław	3.—
* Ks. Dębiński Antoni, Czersk	1.—
Dębowski Wacław, Radom	1.—
Dębski Mieczysław	10.—
Dębski Mieczysław, Opinogóra	10.—
Dębski Tomasz, Piotrków	3.—

Dłużniewski B.	1.—
Dobiecki Józef, Krzyżanowice	2.—
Dobrowiecki Adam	1.—
Dobrowolski Mieczysław	3.—
Dobrowolski Stefan	1.—
Dobrucki Stanisław, Lublin	3.—
Doktorowicz Henryk	3.—
Domaniewski Czesław	1.—
Domański Andrzej	3.—
* Donimirski Antoni	5.—
Drozdziński Feliks	1.—
Dudziński Józef	1.—
Dunin Karol	1.—
Dutkiewicz Ignacy, Miechów	1.—
Dziedzicka Janina, Klimontów	1.—
* Dziekoński Józef	10.—
Dzierżanowski Juljusz	10.—
Ejsmond Franciszek	10.—
Ender Teodor, Pabjanice	10.—
Esmanowska Leokadja	1.—
Essmann Antoni, Kutno	1.—
Etienne Antoni	3.—
Etienne Karol	1.—
Ewest Aleksander	10.—
Eymonttowa Zofja, Serwecz	1.—
Fabiani Cels	5.—
Fabiani Wiktor	3.—
Fajans Jakób	10.—
Ks. Fajęcki Aleksander, Petersburg	1.—
Famulski Antoni, Pabjanice	1.—
Fejgenberg Mieczysław	1.—
Fidler Henryk, Radom	1.—
Fijałkowski Jan	1.—
Filipkowski Franciszek	1.—
Flatt Otton	1.—
Florkowski Józef, Fajslawice	3.—
Frank Józef	1.—
Frankowski Florjan, Pabjanice	1.—
Friedmann M.	1.—
Fromm Karol	1.50
Fuchs Alfred, Zgierz	1.—

Fudakowski Bronisław, Lublin	10.—
Fudakowski Tadeusz, Kijów	3.—
* Fukier Henryk	10.—
Fukierowa Wiktorja	2.—
Gabriel Roman	1.—
Gacki Józefat, Radom	1.—
Gajewski Bronisław	10.—
Gallera Ryszard	1.—
Gałczyński Bronisław	1.—
Gałęzowski Stanisław, Petersburg	5.—
* Gantner Karol, Iłża	3.—
Gawecki Stefan	3.—
Gawkowski Gustaw, Piotrków	1.—
Gawlikowski Józef, Lipnica	1.—
* Gay Henryk	10.—
Gašiorowski Władysław	1.—
* Gebauer Adolf	1.—
Gebethner Jan	2.—
Gerlicz Oskar, Zgierz	1.—
Gębicki Zdzisław	1.—
Giedroyć Stanisław, Olkusz	1.—
Glass Edward	1.—
Glass Jakób	1.—
Glinkiewicz Włodzimierz, Zgierz	1.—
* Gloger Zygmunt	10.—
Glogerowa Kazimiera	10.—
Głowacki Franciszek, Lublin	1.50
Ks. Godlewski Maryan, Krześlin	5.—
Ks. prał. Godlewski Marcei	1.—
Goebel Artur	5.—
Goebel Teofil	1.—
Golański Czesław	1.—
Golcz Jadwiga	1.—
Goldberg Edward	1.—
Goldmann Izaak	3.—
Goliński Henryk, Kalisz	1.—
Gołaszewski Józef, Szydłowiec	1.—
Gołębiowski Józef	1.—
Gorczyński Teodor, Piotrków	3.—
Gordon M.	1.—
Gorzeński Józef	1.—
* Gorski Stefan	3.—

Górski Wincenty	1.—
* Ks. kan. Górzyński Władysław, Włocławek	5.—
Grabiński Kazimierz, Radom	1.—
Grabowski hr. Henryk, Ostaszyn	5.—
Grabowski Ignacy	1.—
Gramsz Józef, Pabjanice	1.—
Granzow Edward, Radom	1.—
Grąbczewski Aleksander, Włocławek	1.—
Grmela Antoni	1.—
* Grochowicz Stanisław	12.—
Grodzicki I., Radom	1.—
Crodziecki Bolesław, Libawa	10.—
Grodzińska Natalja, Będkowo	1.—
Grodzki Stanisław	10.—
Gross Helena	1.—
Grot Franciszek, Złotniki	1.—
Grotkowski Jan Tadeusz	1.—
Grotowicz Feliks, Czersk	1.—
Gryżewski L.	1.—
Grunwald Józef	1.—
Grynwald Wiktor	3.—
Grzeliński M., Zamość	1.—
Gumiński Feliks, Dąbrowa Górnicza	1.—
Gundelach, Kalisz	1.—
Gurbiel Dominik, Słomniki	1.—
Gurbski Kazimierz, Płock	1.—
Gutekunst Helena	3.—
Haberbusch i Schiele	5.—
Hadrian Teodor, Pabjanice	5.—
Hajdrychowski Władysław	1.—
Ks. Hamczyk Bronisław, Radom	1.—
Hammer Adolf, Kalisz	1.—
Hasenpud B.	1.—
Hans Józef, Pabjanice	3.—
Heflich Aleksander	1.—
Hegenbart Linda, Pabjanice	1.—
Hempel Stefan, Radom	2.—
Heinrich Bogumił	1.—
Hertel Franciszek, Radom	1.—
Hertz Stanisław	1.—
Hertzfeld B.	3.—
Hinz Juljan, Skierniewice	1.—

Homolicki Jan	1.—
Hordliczka Eugenja	1.—
Hordliczka Ignacy, Zgierz	3.—
Hornowski Seweryn, Petersburg	1.—
Hornstein Naum	1.—
Houwalt Seweryn, Wilno	5.—
Hubert Antoni	1.—
Humnicki Wincenty	1.—
Hussarzewski Alfred, Żyrardów	5.—
Huskowski Tadeusz, Zgierz	1.—
Idzikowski Stanisław, Radom	1.—
Iżycki Konrad	3.—
Jabłońska Zofja	1.—
Jabłoński Antoni	1.—
Jabłoński Mikołaj	1.—
* Jabłoński Władysław	1.—
Jachimowski Cezary, Piotrków	5.—
Jackowski T.	1.—
Jaczewski Kazimierz, Lublin	4.—
Jagiełło Waław	3.—
Jagniátkowski Józef, Jastrząb	1.—
* Jakubowski Władysław, Petersburg	5.—
Jakubowski Wojciech	1.—
Jałowiecki Adam	1.—
Jałowiecki Witold, Komadzyń	3.—
* Ks. Janczak Łukasz, Siennica	5.—
* Janikowski Leopold	1.—
Janiszewski Czesław	2.—
Janiszewski Stanisław, Lublin	2.—
Jankiewicz Jan	1.—
Jankiewicz Tadeusz	10.—
Jankowski Czesław	1.—
Jankowski Teofil, Pabjanice	1.—
Januszkiewicz Marja	2.—
Jarmiński Franciszek, Pabjanice	1.—
Jaroszyński Jan	1.—
* Jaroszyński Władysław	5.—
Jarzębiński Kazimierz	1.—
Jasielewicz Kazimierz	1.—
Jaskółowski Edward, Ryga	1.—
Jaskulski Kazimierz	1.—

Jawornicka Wanda, Fałków	2.—
Jawornicki Konstanty, Pniewy	2.—
* Jaworowski dr. Aleksander, Lublin	5.—
Jaworski Henryk, Lublin	1.—
Jaworski Kazimierz, Fabricznoje	1.—
Jaworski Michał	1.—
Jażwiński Jan	1.—
Jeromin Mieczysław	5.—
Jodko-Narkiewicz N., Bobownia	3.—
Jodkowski Józef	1.—
Józefowicz Aleksander, Lublin	1.—
Jóźwicki Juljan	1.—
Jendryka Stanisław, Pabjanice	2.—
Jentys Zygmunt	3.—
Jędrzejewicz Antoni	1.—
Jung Emil	10.—
Jung Henryk	3.—
Juskowski Franciszek	1.—
Kaczorowski Konstanty	1.—
Kaiserbrecht Ernest, Łódź	2.—
Kaiserbrecht Wilhelm, Łódź	1.—
* Ks. prał. Kakowski Aleksander	10.—
Kalicki Władysław	1.—
Kalinowski Karol	1.—
* Kalinowski Zdzisław	1.—
Kalisiewicz Waclaw, Radom	1.—
Kalisz Franciszek	1.—
Kalita Piotr, Wilno	1.—
Kaławajć Jan, Lublin	1.—
Kaławajć Leon, Sejny	1.—
Kamiński Walery, Pabjanice	3.—
Kamiński Władysław, Grójec	10.—
Kamiński Zdzisław	1.—
Kannich Michał	1.—
Karbownicki Stefan, Radom	1.—
Karłowicz Zenon	1.—
Karniewski Jan, Ząbkowice	1.—
Karoli Aleksander	1.—
* Karpiński Franciszek, Łask	10.—
Karpiński Józef	1.—
Karsch Teodor, Łódź	2.—
Karski Zygmunt	3.—

Ks. Karwacki Franciszek, Myszyniec	10.—
Karwacki Witold, Radom	1.—
Kasprzycki Wincenty	1.—
Kassmann M.	1.—
Kasznica Marja	1.—
Kaszyc Józef, Obryna	10.—
Kempiński Bolesław, Rogów	1.—
Kessner Robert	1.—
* Kędziński Apolonjusz	1.—
Kędziński Stanisław, Kalisz	1.—
* Kętrzyński Stanisław	3.—
Kielczewski Alfred, Grójec	2.—
Kierst Antoni	1.—
Kiesewetter Teodor	1.—
Kijeński Stanisław	2.—
Kinastowski Józef, Olkusz	1.—
Kindler Helena, Pabjanice	10.—
Kindler Oskar, Pabjanice	10.—
Kiniorski Walery, Starosiedlice	3.—
Kipiński Wincenty, Olkusz	1.—
Kirsztrot Jakób	10.—
Kistelska Zofja, Pabjanice	1.—
Kistelski Bolesław, Pabjanice	3.—
Klamborowski Lucjan	1.—
Kleczkowski Stanisław	2.—
Klein A., Wilno	1.—
Kleiner mann Adam	1.—
Klimkiewicz Jan, Radom	1.—
Klinowski Ludwik, Radom	1.—
Klucz H.	2.—
Kłobuszewski Zygmunt	1.—
Kłyszewski Antoni	1.—
Knoll Antoni Józef	3.—
Koch Edward	3.—
Koch Henryk	1.—
Kochański Dominik, Lublin	5.—
Kochański Ignacy	1.—
Kolbiński Feliks	1.—
Koło Architektów	10.—
Kołodziejski Jan, Grodzisk	1.—
Kołtunowicz Władysław	1.—
Kompert Leon	5.—
Kon Maksymiljan	10.—

Kon Stanisław	10.—
Kondracki Aleksander	1.—
Kondratowicz Hieronim	5.—
* Kondratowiczowa Bronisława	5.—
Konic Henryk	1.—
Konopczyński Aleksander	1.—
Konopczyński Emil	1.—
Kopański Wincenty, Petersburg	1.—
Ks. Kopydłowski Telesfor, Radom	1.—
Karczewska Marja	1.—
Kornblum i Gepner	3.—
* Korytyński Władysław	1.—
* Korotyński Ludwik	1.—
Korsak Adolf	1.—
* Ks. Korsak Karol	10.—
Korsakowa Helena	1.—
* Korzon Jadwiga dr., Serwecz	5.—
* Korzon Tadeusz	10.—
Koschade Gustaw, Pabjanice	1.—
Koskowski Bolesław, Petersburg	5.—
Kossakowska hr. Zofja, Wojtkuszki	10.—
Kossakowska Zofja	3.—
Kossuth Ludwik	3.—
Kostro Apolinary	1.—
Koszutski Tadeusz	1.—
Kotarbiński Józef	1.—
Kotarski Karol	1.—
Kotowski J., Kielce	1.—
Kowalewski Arkadiusz	1.—
Kowalewski Stanisław, Kutno	10.—
Kowalkowski Franciszek, Płock	1.—
Kowalski Bogusław, Słomniki	1.—
Kowalski Edward, Radom	1.—
Kowalski Tytus	1.—
Kowerski Stefan, Józów	5.—
Kownacki Adam, Rożki	1.—
Kozerski Kazimierz, Radom	1.—
Kozerski Stanisław	1.—
Kozięłowa Julja	10.—
Kozieradzki Stanisław	1.—
Kozłowska Aurelja, Góra-Kalwarja	2.—
Kozłowska Lucyna, Kozłowo	1.—
Kozłowski Ryszard, Kornelin	1.—
* Kozłowski Stefan	5.—

Kozłowski Walerjan	1.—
Kozłowski Władysław	5.—
Kraft	10.—
Krajewski Dominik	1.—
Krajewski Jerzy	1.—
Krajewski Waclaw	1.—
Krall Stefan	10.—
Kramszyk Zofja	2.50
Kraśniński Stanisław	1.—
Krasnodębski Piotr	1.—
* Kraszewski Bogusław, Dothe	10.—
Kreczyński Zygmunt	3.—
Kredytowe Miejskie Tow.	10.—
Kręcki Waclaw	1.—
Kruk Jakób	3.—
Krusche Adolf, Pabjanice	3.—
Krusche F., Pabjanice	10.—
Kruszewski Stanisław, Kijów	1.—
Krychowski Antoni	1.—
Krysiński Antoni	10.—
Krzeczkowski Aleksander, Pabjanice	1.—
Krzemiński Edward	3.—
Krzemiński Stanisław	1.—
Krzyżanowski Waclaw, Ząbkowice	1.—
Kręcki August	1.—
Krępeć Jan, Lublin	1.—
Kucharski Władysław, Pabjanice	10.—
Ks. prał. Kuczewski Erazm, Petersburg	10.—
Kuczkowska Teresa	1.—
Kuczyński Adam	1.—
Kuczyński Aloizy, Lublin	5.—
* Kuczyński Marjan	1.—
* Kuder Hugon	10.—
Kukowski Hipolit, Moskwa	10.—
* Kulewski Stanisław	2.—
Ks. Kuliński Stefan, Brześć Kujawski	1.—
Kulski Julian	1.—
Kunkel Ludwik	10.—
Kurek Paweł	1.—
Kuszelewski Antoni	5.—
Kuszelewska Marja	5.—
Kutzner Stanisław	1.—
Kwiatkowski Antoni	1.—

Kwiatkowski Jan	1.—
* Kwiatkowski Waclaw	5.—
Kwiecień Waclaw, Wolbrom	1.—
Kwieciński Edward, Wołogarka	1.—
Kwietniewski Jan	1.—
Lalewicz Marjan, Petersburg	3.—
Landau Szymon	10.—
Lange Antoni, Żbików	1.—
Laskowski Aleksander	1.—
Ks. prał. Lasocki Ignacy, Płock	10.—
Lasocki Kazimierz	1.—
Lasocki Władysław	1.—
Lech Antoni, Góra Kalwarja	2.—
Lech Bonifacy, Czersk	1.—
Leitgeber Janusz	3.—
Lemański Jan	1.—
Lentz Aleksander, Pabjanice	10.—
Leopold Józef, Rzepiszew	10.—
Lesiewicz Stefan, Skierniewice	1.—
* Leski Józef	1.—
Leszczyński Stanisław, Szepletów	1.—
Leszczyński Stanisław	1.—
Leszczyński Stanisław	1.—
* Lesznowski Stanisław	2.—
Lewandowski Ludwik	1.—
Levy Herman	1.—
Libiszowski Antoni, Gruszczyń	1.—
Lieder-Rolicz Waclaw	1.—
* Lilpop Franciszek	1.—
Lindenberg Dawid	1.—
* Lineburg St. K., Suwałki	1.—
Lipiński Antoni, Łódź	2.—
Lipiński Józef	2.—
Lipski Zenon, Pabjanice	1.—
* Lisiecki Julian	10.—
Lisiecki Mateusz, Skierniewice.	3.—
Lissowski Walery	1.—
Listopad Waclaw	1.—
Litterer Henryk	3.—
Loga Waclaw, Częstochowa	1.—
Lorentowicz Franciszek, Pabjanice	1.—
* Lorentowicz Jan	1.—

Loretz Filip	3.—
Loth August	1.—
Löwenberg Izydor	1.—
Lubańscy Aleks. i Izabella, Woroncza	10.—
Lubliński Stanisław	1.—
Lubodziecka Marya, Żarnów	1.—
Luksenburg M.	3.—
Łabuński Józef	3.—
Łaganowski Karol	1.—
* Łagiewski Cezary	1.—
* Łazarski Zygmunt	3.—
Łacki Bronisław	1.—
Łopacińska Marya, Przybysławice	2.—
Łopaciński Józef, Przybysławice	1.—
Łopieński Feliks	3.—
* Łopieński Ignacy	1.—
Łubieński Maciej hr.	1.—
* Łubieński Roger hr.	10.—
Łukasiewicz Antoni	1.—
Łukasiewicz Edmund, Miechów	1.—
Łukasiewicz Wincenty	1.—
Łukomski Jerzy, Petersburg	1.—
Łuniewska Marya, Łaziska	1.—
Machnicki Kazimierz	1.—
Machnicki Stanisław	2.—
Maciejowski Wacław	1.—
Maciesza Aleksander, Płock	1.—
Ks. Mackiewicz Jerzy, Woroncza	1.—
Magierski Jan, Lublin	2.—
* Majewska Lucyna	10.—
Majewski Klemens, Radom	1.—
Majewski Władysław	1.—
* Maji Jan	1.—
Majzel Wacław	2.—
Makowski de Makowo Ksawery	1.—
Malanowicz Ludwik	5.—
Malcz Ludwik	1.—
Maltz Stefan	1.—
Maleszewski Franc.	5.—
* Maleszewski Władysław	1.—
Malewski Józef, Miechów	1.—

Maliniak Rafał	1.—
Malinowski Jan, Olkusz	1.—
Malinowski M.	1.—
Maliszewski Edward	1.—
* Małcużyński Witold, Świsłocz	5.—
Małcużyński Witold	1.—
Małecki Paweł	3.—
* Marcinkowski Zdzisław	1.—
Marcinkowski Zdzisław, Wola Pawłowska	1.—
Marcinkowski I., Glina	1.—
Marconi Leander	10.—
* Marconi Władysław	10.—
Marczewski W., Radom	1.—
Markowski Stefan, Łowicz	1.—
Markowski Zygmunt	1.—
Martin Małgorzata	10.—
Marks Witold, Pabjanice	3.—
Ks. Maryński Bronisław, Płock	1.—
Masłowski Józef, Miechów	1.—
Maszadro Stanisław	1.—
Maszewski Stanisław, Suwałki	1.—
Matuszewski Witold	1.—
Mauersberger Kazimierz	3.—
Mazowiecki Konstanty, st. Włochy	1.—
Mazurek Ignacy, Kraków	1.—
Mazurkiewicz Jan	5.—
* Mączyński Zdzisław	1.—
Mencel Antoni	1.—
* Meyet Leopold	10.—
Męczkowski Wacław	2.—
Mianowski Stanisław, Kalisz	1.—
Michalski Stanisław, Piotrków	1.—
Michalkowski Jan	1.—
Michałowska Janina	1.—
Michniewicz Wacław, Wilno	1.—
Ks. Michnikowski Bolesław, Osjaków	3.—
Micińska Zofja	1.—
Mierzejewski Tacyan	1.—
Mierzyński Marcei, Radom	1.—
Ks. Miętkowski Stanisław, Miechów	1.—
* Mikołajunas Antoni	1.—
Mikutowski Jakób	2.—
Milewski Eustachy	1.—

Milkowski Bolesław	10.—
Miller Karol, Lublin	2.—
Miller Karol	3.—
Milwid Wiktor, Petersburg	1.—
Miński Edward	1.—
Ks. Mirecki Stanisław, Szadek	3.—
Mirosławski Stanisław	1.—
Missuna Edward	10.—
Missunowa Wanda, Petersburg	3.—
Modrzewski Jan, Lublin	3.—
Ks. Modzelewski Adolf, Płock	1.—
Moes Aleksander, Pilica	10.—
Mokrzyszewski Karol	1.—
Moraczewski Bronisław, Wilno	3.—
Morawski M., Radom	1.—
Moszczyńska Halina	1.—
Mroczkowski Władysław, Rogów	1.—
Mrozowscy Feliksostwo, Bolmin	10.—
Mutermilch Halina	3.—
Mystkowski Józef	1.—
Myszkowski K., Orpelów	2.—
Nepros Edward	10.—
Nestorowicz Wł. M., Konin	1.—
Neumann Hugon jr.	3.—
Niemira Jan ks. kan., Kompina	1.—
* Niewiadomski Eligjusz	1.—
Niewiadomski Stanisław	1.—
Niklewicz Józef	1.—
Niklewicz Mieczysław	1.—
Nipanicz Antoni	3.—
Nisenson Adolf	1.—
Nobiszewski Waclaw	1.—
Norblin Jadwiga	3.—
* Nowacki Julian	1.50
* Nowacki Mieczysław	1.50
Nowaczyński Adolf	1.—
Nowakowski Eugenjusz, Miechów	1.—
Nowakowski Zygmunt	1.—
Nowicki Jerzy	1.—
Nowicki K., Żyrardów	1.—
Nowodworski Jan	1.—
Nowolecki Michał	2.—

J. E. ks. bisk. Nowowiejski Antoni, Płock	10.—
Ocetkiewicz Stanisław	3.—
Ochyński Alfons, Iłża	1.—
* Oczkowski Adam	10.—
Offmański Mieczysław	1.—
Okoniewski Zygmunt, Kijów	10.—
* Olchowicz Konrad	5.—
Olszanowski Antoni, Włocławek	3.—
Olszewicz Wacław	1.—
Orfinger Adolf	5.—
Orthwein Ludwik	1.—
Orzechowski-Oksza Leon	1.—
Orzelska Zofja	1.—
Osikowski J., Pabjanice	1.—
Osiński Feliks, ...	1.—
Ks. Osiński Władysław	5.—
Ostaniewicz Edward, Pabjanice	3.—
Ks. Ostrowski Dyonizy, Radom	1.—
Ostrowski Teodor	1.—
Oszczędność: Pożyczkowe Tow., Iłża	10.—
Ośniałowski Jan, Olkusz	1.—
* Otto Zygmunt, Mokotów	6.—
Ożarowski Antoni	2.—
Pajchel Aleksander, Żyrardów	1.—
Pajkert Emil, Radom	1.—
Palichowski Józef	1.—
Palmirski Aleksander	3.—
Palmirski Władysław	10.—
Panczakiewicz Ludwik	1.—
Papieski Leon	1.—
Paprocki Konstanty	1.—
Paschalski Mikołaj, Radom	1.—
Pasierbiński Jan, Pabjanice	3.—
Paszkowski Wacław	2.—
Patzer Jan	1.—
Pauli Jan Stanisław	1.—
Pawłowski I.	1.—
Pągowski Bolesław, Łódź	1.—
Pągowski Franciszek	1.—
* Pełczyński Teodor, Góra Kalwarja	12.—
* Peplowski Adolf	10.—
Perłowski Jan	10.—

Peszke Ignacy	1.—
Petrowicz Aleksander	1.—
Petrykowski Joachim	1.—
Pfenig Karol	1.—
* Phull Eugenjusz	10.—
Piaszczyński Kazimierz, Lublin	1.—
Piątkowski Ignacy	1.—
PiekarSKI Franciszek, Petersburg	1.—
Pietrusewiczowa I., Mińska gub.	1.—
Pietrzykowski Bron.	1.—
Pikulski Mieczysław, Radom	1.—
Pilecki Antoni	1.—
Piotrowski Jerzy, Radom	1.—
* Piotrowski Wiktor	1.—
Plenkiewicz Józef, Radom	1.—
* Plenkiewicz Roman	1.—
Ks. Płoskiewicz Walery, Petersburg	3.—
Pniewski Roman, Radom	1.—
* Pniewski Stanisław	10.—
Podmagórski W., Piaseczno	1.—
Pogorzelska Władysława, Iłża	1.—
Pogorzelski Józef, Iłża	10.—
Pogorzelski Stefan, Zgierz	2.—
Ks. Polikowski Karol	1.—
Polkowski Władysław	1.—
Półczyński Antoni	1.—
Pomianowski Antoni, Pękosław	3.—
Pomianowski Bolesław, Radom	1.—
Ponikowski Antoni	1.—
Popiel Władysław	1.—
Popławski Bartłomiej	10.—
Popowski Stanisław	1.—
Popowski Tadeusz, Trojanowice	1.—
Poradowski W.	1.—
Ks. Powichrowski Henryk, Naruszewo	5.—
Prawda Jan, Mniszek	1.—
Prekier Waclaw, Skolimów.	1.—
* Pronaszko Stanisław	5.—
Próchnik Stanisław	3.—
Pruszek Feliks	1.—
Przanowski Leon, Lublin	10.—
Przedpełski Franciszek, Miechów	1.—
Przedpełski Walery	10.—

	Przegaliński Władysław, Janów	3.—
*	Przesmycki Zenon	1.—
*	Przeździecki Rajnold hr.	25.—
*	Przybylski Czesław	5.—
	Przybylski Franciszek, Skierniewice	1.—
	Przybylski Ignacy, Łęczyca	1.—
	Przybora Henryk	3.—
	Przybyszewski J., Lublin	1.—
	Przybytniewski Stefan	1.—
	Przyłęcki Tadeusz, Radom	1.—
	Puchniewski Antoni	1.—
	Pułaska Aniela	3.—
*	Pułaski Franciszek	10.—
	Pytelski Marceli	1.—
	Rabiński M., Radom	1.—
	Raczkiewicz Witold, Wyszyn-Wołoczok	2.—
	Radzyński Józef, Płock	10.—
	Rago Wacław	3.—
*	Rajchmann Kazimierz	10.—
	Rajchmann Mikołaj dr.	10.—
	Rajchmann Stanisław	1.—
	Rathe Adolf, Zduńska Wola	1.—
*	Ratyńska Jadwiga	1.—
	Ratyński Kazimierz	3.—
	Rauszer Julian, Iłża	3.—
*	Rayski Konstanty, Lublin	1.—
	Rebandel Władysław	1.—
	Reczko Mieczysław	1.—
	Redulski Ludwik	1.—
	Regulski Zygmunt	2.—
	Reinstein Franciszek	1.—
	Reising Otton	2.—
	Rembertowicz M., Pabjanice	1.—
	Rembieleński Antoni	10.—
	Renard Olgierd	1.—
	Renardówna Zofja	1.—
	Reych E.	5.—
	Reymont Władysław	3.—
	Reymontowa Aurelja	1.—
	Riesenkampf Aniela, Serwecz	10.—
	Riesenkampf Antoni, Serwecz	10.—
*	Rogóyski Bronisław	3.—

Rojowski Tadeusz, Lublin	10.—
Rokicki Jakób, Kijów	3 —
Rokitnicki Józef, Płock	1.—
* Ks. kan. Rokoszy Józef, Sandomierz	1.—
Rokowski Jan, Kazań	1.—
Romocki Zygmunt	1.—
Rosenbach Mieczysław	1.—
Rostkowski Stanisław, Budków	1.—
Rostworowski Antoni, Milejów	10.—
Rostworowski Tadeusz, Wilno	1.—
Roszkowski Gustaw	1.—
Roszkowski Józef	2.—
Roth Franciszek	5.—
Rozmanit Lucyan	10.—
Różycki Roman	1.—
Römer Kazimierz, Janopol	5.—
Rudnicki Jan	1.—
Rudnicki Władysław	1.—
Rudnicki Wojciech	1.—
Rudzki Jerzy, Dłużniewice	1.—
Rulikowska Janina	1.—
Rulikowska Stefanja	5.—
* Rulikowski Mieczysław	1.—
Rundo Stanisław	1.—
Rupiewicz Ignacy	10.—
J. Ę. ks. bisk. Ruszkiewicz Kazimierz	10.—
Rutkowska Ludwika, Czersk	1.—
Rutski Stefan, Płock	1.—
Rychłowski Karol, Chlewiska	1.—
Rydzewski Cyprjan	1.—
Rygel Janina	1.—
Rytel Antoni, Radom	1.—
Rytel Teresa, Radom	1.—
Ryżow Jan	2.—
* Rzepecki Stanisław	2.—
Rzeszotarski Wacław	1.—
* Rzewuska Stanisławowa	10.—
* Rzewuski Józef	1.—
Rzewuski Kazimierz, Bratoszewice	1.—
* Rzodkiewicz Michał	1.—
Rzodkiewiczowa Michalina	1.—

Sachs Michał	1.—
Salcmann Józef	10.—
Salaga Ludwik, Olkusz	1.—
Sandecki Mieczysław, Kraków	1.—
Sandecki Józef	1.—
Sankowski Antoni, Grójec	1.—
Sapalski Józef	1.—
Sapiecha Antoni	3.—
Saski Jan	10.—
Saski Juljusz, Radom	1.—
Saski T., Radom	1.—
Sawicki Wacław, Grodzisk	1.—
Schloesser Ernest, Brzeziny	3.—
Schloesser Henryk, Sławoszew	3.—
Schloesser Karol, Opatówek	2.—
Schloesser Natalja, Ozorków	10.—
Schneider Feliks	10.—
Schober Stanisław, Kijów	1.—
Schroetter Paweł, Pabjanice	3.—
Schuchowa H.	1.—
Schuch Stanisław	1.—
Schupp Józef	1.—
Schuppówna Wacława	1.—
Seget Władysław	1.—
Seydel Gustaw	1.—
* Seydel Hugon	10.—
Seydel Paweł	10.—
Sędzikowski Roman, Petersburg	3.—
Siedlewska-Karszo Aniela	1.—
* Siedlewska-Karszo Zofja, Popławy	1.—
Siedlewski-Karszo Tadeusz	1.—
Siemiński Józef, Lublin	5.—
Sikorska Julja	10.—
* Ks. dr. Sikorski Józef, Złotniki	1.—
Sikorski Ludwik, Pabjanice	1.—
Sikorski Witold	1.—
Simon Gustaw	1.—
Siwiński Edward, Lublin	5.—
Skarzyński Kazimierz, Rybienko	5.—
Skibiński Aleksander, Chlewiska	1.—
Ks. Skibiński Hipolit, Strzegów	1.—
Skibiński Józef	1.—
* Ks. kan. Skimborowicz Hipolit	2.—

* Skirgajłło Maurycy	10.—
Skokowski Jerzy	1.—
Ks. Skomorowski Stan.	1.—
Skorupski Bolesław, Suwałki	3.—
Skonieczny Teodor	1.—
Skorupka Stanisław	1.—
Ks. Skowronek Antoni, Lublin	1.—
* Skórewicz Kazimierz	10.—
Skórski Stefan	1.—
Skrobecki Józef	1.—
Ks. prof. Skrynda Kazimierz, Petersburg	1.—
Skrzędziewski Feliks	1.—
Skrzyńska Jadwiga, Iłża	1.—
Skupieńska Marya	1.—
Słabosiewicz Bron., Karabanowo	10.—
Słomczyński Józef, Pabjanice	3.—
Słomczyński Wład.	1.—
* Słomiński Zygmunt, Sandomierz	1.—
Słupski Feliks	1.—
Smogorzewska Stef.	1.—
Smoliński Kazim., Kielce	1.—
Smoliński Ksawery	3.—
Smotrycki Jan	1.—
Sobczyński Edmund, Kalisz	2.—
Ks. kan. Sobczyński Jan, Kalisz	10.—
Sobieszczanski Józef	1.—
Sobieszczanski Wincenty, Lublin	3.—
Soboleff Paulina	10.—
Sobolewski Mieczysław, Suwałki	1.—
Sojczyński Józef, Miechów	1.—
Sokolewicz Hipolit, Czersk	1.—
Solnicki Franciszek, Grodzisk	1.—
Sonnenberg Szymon	10.—
Sorokiewicz Stefan	1.—
Sosnowski Hipolit	1.—
* Sosnowski Oskar	1.—
Sosnowski Wilhelm	1.—
Sprzączkowski Maurycy, Łódź	10.—
Sroczyński I.	1.—
Srzednicki Bolesław	1.—
Stachurski Jan, Olkusz	1.—
Staniszewski Karol, Radom	1.—
Staniszewski Stan.	1.—

* Stankiewicz Zofja	2.—
Stankowski Aleks., Radom	1.—
Starkmann Edmund	3.—
Staroniewicz Jan, Mińsk	1.—
Staroniewicz Tadeusz, Mińsk	1.—
* Starzeński hr. Adam, Klukowo	2.—
Staszewski Kazim.	1.—
Staszewski Władysław, Lublin	2.—
Staszkievicz Zofja, Brześć Litewski	1.—
Stawecki Karol	1.—
Steinberg Helena, Brześć Litewski	2.—
Steinduchert Lucjan	1.—
Steinder Józef	10.—
Steinkeller Jakób	1.—
* Stefańska Zofja	1.—
* Stefański Kazimierz	10.—
Stojowski Edward	3.—
Stokowski Mieczysław	1.—
* Stołyhwo Kazimierz	1.—
Stopczyk Aleksander	2.—
* Straszak Marjan	1.—
Strauch Henryk	3.—
Strómiłło Kazimierz	10.—
Strzałecki Aleksander	1.—
Strzałecki Arkadiusz	1.—
Strzałecki Feliks	1.—
Strzałecki Zygmunt	10.—
Strzeszewski Franciszek, Serwecz	2.—
Sturm Adolf	3.—
Sturm Edward, Meran	1.—
Stypułkowski Władysław, Wilno	1.—
Suligowski Adolf	5.—
Sulimierski Józef, Radom	1.—
Sulimierski J., Radom	1.—
Sulimierski Stanisław, Lublin	1.—
Sułkowski Wacław	1.—
* Suszczyńska Aleksandra	1.—
Suszczyńska Stefania	1.—
Szackowski Czesław	1.—
Szafrńska Wanda, Radom	1.—
* Szafrński Marceli, Radom	1.—
Szajdzicki Antoni, Kijów	1.—
Szalay Stanisław	1.—
Szamborski Stanisław	2.—

Szanior Tadeusz	1.—
Szawłowski Bronisław	1.—
Szczepański Stanisław	1.—
* Ks. prał. Szelażek Adam, Płock	10.—
Szelechów Mikołaj	10.—
Szenfeld Emil	10.—
Szepietowski Aleksander, Zgierz	2.—
Szkopowski Bolesław	1.—
Ks. Szkopowski Marcin	1.—
* Ks. Szlagowski Antoni	10.—
Szląkowski Józef	1.—
Szlenkier Józef	10.—
Szmitkowski Adam	1.—
Szpotański Kazimierz	1.—
Szretter Eugenjusz, Petersb	3.—
Szretter Kazimierz	3.—
Szubarski Ludwik	3.—
Szulc Marjan	1.—
Szumacher Teodor, Piotrków	3.—
Szumowicz Bronisław	1.—
Szuster Henryk, Piotrków	1.—
Szwarczstein Baruch	10.—
Szwede Ludwik	1.—
* Szyller Stefan	10.—
Szymanowski Korwin Michał	1.—
Szymański Gustaw, Lublin	2.—
Szymański J., Pelcowizna	2.—
* Szyszło Wincenty	3.—
Ślaski Bolesław	1.—
Śliwicka Zofja	1.—
Śliwiński Stanisław, Lublin	1.—
Ślubowski Stefan	1.—
Świątkowski Józef, Olkusz	1.—
Ks. Świątkowski Stanisław, Becejły	1.—
* Świątkowski Wacław, Zgierz	3.—
Świdwiński Zygmunt, Radom	1.—
Świerczyńska Marjanna, Złotniki	1.—
Święcicki Zygmunt	1.—
Świętochowski Aureli	1.—
Świdziński Roman, Łaziska	2.—
 Ks. Tarasiewicz Kazimierz, Petersburg	 2.—
Tarasiewicz Michał	5.—

Tarkowski Aleksander, Petersburg	3.—
Tarnowski Antoni, Kamienica	3.—
Tarnowski Jan	1.—
Ks. Tarnowski Józef, Grójec	1.—
Teniszeff Eliza, księżna	10.—
Teniszeff Włodzimierz, ksiązę	10.—
Teodorowicz Jan, Lublin	1.—
Teplicki Mieczysław, Myszyniec	2.—
Thugutt Ludwika, Częstochowa	1.—
* Thugutt Stanisław	1.—
Thugutt Stanisław Józef, dok.	1.—
Tołwiński Mikołaj	1.—
Ks. kan. Tomaszewski Teodor, Małogoszcz	3.—
Tomaszewski W.	1.—
Tomczycki Jan	1.—
Troetzer Wanda	12.—
Trojanowski Bronisław, Radom	1.—
* Trojanowski Edward	1.—
Trojanowski W.	1.—
* Truskolaska Janina, Bobownia	10.—
Trzcńska Marya	1.—
Trzcński Gustaw	1.—
Trzcński Gustaw	1.—
Trzebiński Marjan	1.—
Trzeciecki Antoni	1.—
Ks. Trybulski, Sulejów	3.—
Tuchendler Antoni	1.—
Tuchendler Maksymiljan	1.—
Ks. Tuszyński Piotr, Petersburg	1.—
Twardowski Adam, Suwałki	1.—
Twardowski Mieczysław, Skierniewice	1.—
Tykociner Zygmunt	1.—
Tymiński Engenjusz, Lublin	2.—
Tyszkiewicz M., Suwałki	1.—
Ubysz A., Kutno	1.—
Ufniarski Aleksander, Radom	1.—
Uleniecki Władysław	5.—
* Umiński Teodor	3.—
Unruh Henryk	1.—
Vaedtke S.	3.—
Vetter Juljan, Lublin	10.—

Wagner Antoni	1.—
Wagner Witold, Kalisz	1.—
Wagnerowa Helena, Kalisz	1.—
„Waldschloessen“	3.—
Walewska Ludwika	1.—
Walewski Kazimierz, Tubądzin	5.—
* Wankie Władysław	1.—
Warszawski Henryk	1.—
Wasilewski J. A.	1.—
Wasiljew M.	1.—
Wasiutyński Bohdan	1.—
* Wawrzeńczyk Marjan	1.—
Wąsik Kazimierz	1.—
Wąsowicz Ludwik	1.—
Wegner Józef	10.—
Weil Stanisław	3.—
Weinberg Stefan	1.—
Wejgelt Stanisław, Suwałki	1.—
* Weloński Pius	10.—
Wereszczaka Michał, Jasieniec	3.—
Wereszczaka Stanisław, Jasieniec	3.—
Wereszczyński Kazimierz, Radom	1.—
Werner Józef	1.—
Werner T.	2.—
Wernik Konrad	1.—
* Weryho Władysław	1.—
Wesołowski Józef, Radom	1.—
Węclawowicz Otton	1.—
Węclawowicz Wanda	1.—
Wędrychowski Kazimierz, Radom	1.—
Węgliński Adam	10.—
Ks. Wiadrowski, Prandocin	1.—
Wickenhagen Karol, Radom	1.—
Wieniawski Julian	10.—
Wierciak Franciszka, Złotniki	1.—
Wiercieński Gustaw, Lublin	3.—
* Wiercieński Henryk, Nałęczów	1.—
Wierzbicki Bolesław	2.—
* Wierzbicki Stanisław, Radom	1.—
Wiewiórski Józef, Radom	1.—
Więckowski Józef, Grodzisk	1.—
Wigura Jan, Radom	1.—
Ks. Wijasiński Czesław, Skórkowice	1.—

Wilczyński Franciszek, Miechów	1.—
Wilczyński Tadeusz	1.—
Wilder Hieronim	3.—
Więjko Zofja Kowno	1.—
* Wiśnicki Tomasz, Miechów	1.—
Wiśniewski Bolesław	1.—
Ks. Wiśniewski Jan, Radom	1.—
Wiśniewski L., Pabjanice	1.—
* Wiśniowski Teofil	1.—
* Witanowski Rawita Michał, Piotrków	3.—
Witkowski Feliks	1.—
Witkowski Konstanty	2.—
Wittig Edward	1.—
Wittyg Roman	1.—
Ks. Władziński Jan, Lublin	3.—
Właściciele Nieruch. Stowarzyszenie	10.—
Włoskiewicz Józef	1.—
Ks. Wodecki Wacław, Radom	1.—
* Wojciechowski Jarosław	10.—
* Wojciechowski Konstanty	10.—
Wojniłowicz Łukasz	1.—
de Wolff Andrzejowa, Monachjum	3.—
de Wolff Karolina	1.—
de Wolff Natalia, Monachjum	3.—
Wolff Robert	3.—
Wolfsohn Izidor, Płock	1.—
Wołodkiewicz Stanisław	1.—
* Wolski Łukasz	3.—
Wolski Zdzisław	3.—
* Wolski Zygmunt	1.—
Wójcicki Zygmunt	1.—
* Woycicki Zygmunt	2.—
Wróbel Władysław	1.—
Wydzga Tadeusz	2.—
Wyganowski Kazimierz	1.—
Wyrzykowski Stanisław	1.—
Wysocki Karol, Pabjanice	1.—
Wyszomirski S., Ostatek	2.—
Wyszyński Michał	1.—
Ks. Zabłocki Józef, Miedniewice	1.—
Zabłocki Ludwik, Wilno	1.—
Zaborowski Jan Bronisław, Kielce	1.—

* Zaborski Dyonizy	6.—
* Zaborski Józef.	6.—
Zacharewicz Józef, Jekaterynosław	1.—
Zacharewicz Józef, Jekaterynosław	1.—
Ks. Zagańczyk, Kobyłka	2.—
Zahorska I., Kwiczana.	2.—
Zajączkowska Władysława, Iłża	1.—
Zajączkowski Stanisław, Iłża	1.—
Zajączkowski Stanisław	1.—
Zakrzewska Ewa	1.—
Zakrzewski Czesław	1.—
Zakrzewski Jan	1.—
Zalas Władysław	1.—
Zaleski Józef	3.—
Zalewski Feliks	1.—
Załużski Henryk, Lublin	3.—
Zambrzycki Mieczysław	1.—
Zambrzycki Władysław, Radom	1.—
Zamenhoff Grzegorz	3.—
Zaporski Antoni, Miechów	1.—
Zaporski Henryk.	2.—
Zarakowski-Zarako Lucjan, Petersburg	1.—
Zarębski Apolinary, Lublin	3.—
Zarzycki Antoni	1.—
Zarzycki St., Sosnowice	1.—
Zawadzka Helena, Suwałki	1.—
Zawadzki Heliodor	1.—
Zawadzki Szczęsny, Satonów	1.—
Zbrowski Marjan	1.—
Zejde Paulina, Pabjanice	1.—
Zieliński Teodor	1.—
Zienkiewicz Jadwiga	1.—
Ziffer Roman	1.—
Ziomek Teodor	1.—
Ziółkowski Władysław, Kalisz	1.—
Zmigrodzki Edmund, Lublin	3.—
Zwoliński Leon	1.—
Zygadło, Pabjanice	1.—
Ks. Żebrowski Franciszek	1.—
Żenczykowski Waclaw, Wilno	1.—
Żochowski Waclaw, Płock	1.—
Żywot Walenty, Iwanowice	1.—

**Podczas drukowania powyższej listy wnieśli składki
za rok 1909:**

Breite Edward	1.—
Gutkowski Roman dr., Carskie Sioło	1.—
Kamińska Helena	1.—
Krautstofil Jarzy	1.—
Krzyżanowski Edmund	1.—
Riesenkampf Antoni jr., Serwecz	3.—

W liście roku zeszłego przepuszczono:

Jaczewski Kazimierz dr., Lublin.	4.—
--	-----

INSTITUT
BADAŃ LITERACKICH P. I. I.
BIBLIOTEKA
40 330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-69

Protokół Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości, wybrana na Zgromadzeniu Walnem w dniu 31 Stycznia 1908 r., na zasadzie § 25 Ustawy, sprawdziła rachunki Towarzystwa i porównała sprawozdanie z książkami oraz wydatki z dowodami kasowymi. Komisja znalazła:

a) w stanie czynnym:

gotowizną	Rub.	431	k.	95
u H. Wawelberga	"	4,405	"	32
w majątku Towarzystwa	"	7,300	"	—
Razem	<u>Rub.</u>	<u>12,137</u>	<u>k.</u>	<u>27</u>

b) w stanie biernym:

kapitał obrotowy	Rub.	1,606	k.	27
„ żelazny	"	3,560	"	—
„ zbiorów i ruchomości	"	6,971	"	—
Razem	<u>Rub.</u>	<u>12,137</u>	<u>k.</u>	<u>27</u>

Sprawozdanie zgodne jest z książkami, a uskutecznione wydatki — z dowodami, wobec czego Komisja wnosi:

aby Walne Zgromadzenie sprawozdanie Zarządu, bilans oraz rachunek wpływów i wydatków za 1909 r. zatwierdzić raczyło.

Warszawa 6 marca 1910 roku.

W. Kwiatkowski.

C. Łagiewski.

WYKAZ TREŚCI

Wstęp
I. Oznaczenie i zakres
II. Zakres i zakres
III. Zakres i zakres
IV. Zakres i zakres
V. Zakres i zakres
VI. Zakres i zakres
VII. Zakres i zakres
VIII. Zakres i zakres
IX. Zakres i zakres
X. Zakres i zakres

WYKAZ TREŚCI

Wstęp
I. Oznaczenie i zakres
II. Zakres i zakres
III. Zakres i zakres
IV. Zakres i zakres
V. Zakres i zakres
VI. Zakres i zakres
VII. Zakres i zakres
VIII. Zakres i zakres
IX. Zakres i zakres
X. Zakres i zakres

Wydawnictwa Towarzystwa.

✱

1. **Kwestyonařusz** dla inwentaryzacyi kościołóv i znajdujących się w nich zabytków.
2. **Adama Jarzębskiego** „Gościńiec abo Opisanie Warszawy, R. 1643“. Z widokami Warszawy, herbem miasta i portretem Władysława IV.
Na papierze zwyczajnym dla członków rb. 1 k. 20
dla nie-członków rb. 1 k. 50
Na papierze czerpanym dla członków rb. 2 k. —
dla nie-członków rb. 2 k. 50
3. „Co się działo i co ma się dziać w Czersku“. Podług odczytu, wygłoszonego w 1908 roku przez **Tadeusza Korzóna**, z ilustracyami . . . . . dla członków — k. 20
dla nie-członków — k. 25
4. „Sulejów, dawne opactwo Cystersów“ z opisem, bogato ilustrowanym zdjęciami, oraz z projektem przeróbki na średnią szkołę rolniczą. Projektował Cz. Przybyłski, (osobne odbicie z „Architekta“) . . . . . rb. 1 k. —

18

20.692

1909